Anglia elismerte a Haganát, mint rendfenntartó szervet

Uno-bizottság indul Palesztinába

Hadifogságból visszatért munkaszolgálatosok névsora

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 50. SZÁM

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947. DECEMBER 11. 5708 KISZLÉV 28.

Kifelé és befelé...

Gondolatok az uj zsidó állam születésekor

Ezen a chanuka ünnepen az emlékezés kicsiny gyertyácskáinak imbolygó fényei a zsidó lelkekben egekig hatoló sugarakként világítanak. A kétezereszten dlős hazátlanság megszünésének kicsorduló örömmegnyilvánulásai az 5708-esztendő chanukáját egy uj világ, egy uj korszak diadalmas előfutárjaként ünneplik. Szerte a világon, ahol zsidók élnek, — épségben átvészelten, vagy szörnyü vészeken át megfogyatkozva, lelkiekben meggyötörten, anyagiakban kifosztva, — mindenütt az öröm és a hála érzetével gondolnak arra, hogy elismerten: ismét van Zsidó Állam.

Szinte álomszerüen hat még mindig az, ami történt. Hiszen évszázadok álma, de legalábbis az utolsó öt évtized gyakorlati harcának célkitüzése vált valósággá. Az érte küzdők seregét, Herzl Tivadartól kezdve, napjaink kitartó és fáradhatatlan harcosaiig, a hála és elismerés diadalutján látjuk lelki szemeink előtt elvonulni. A kétkedők és a megvalósulásban nem bizók nagy tömegei nem a csalódás érzésével gondolnak arra, hogy nem volt igazuk elképzeléseikben, hanem boldogan vállalják — életükben talán először —, hogy mily jó, hogy nem nekik volt igazuk, hanem a bizakodóknak, a fáradhatatlanul küzdőknek, a szent cél bátor harcosainak. Alig néhány hete csak, hogy a komoly reménység ideje elkövetkezett. Amikor a Szovjetunió képviselője, Gromiko nagykövet azokat a hatalmas jelentőségü kijelentéseket tette a Szovjetunió nevében, az önálló zsidó állam mellett, akkor kezdett csak igazán derengeni a sötét éjszakában. Akkor ez a mérhetetlen horderejü támogatás ezerszeresen megacélozta a küzdők izmait s a lendület heve végsőkig fokozódott, amikor az önálló Zsidó Állam létesitésének cél kitüzésében a Szovjetunió és az Egyesült Államok egymásra találtak. Kell, hogy a zsidóság hálája örök legyen irántuk s mindazon népek iránt, amelyek a döntés pillanatában melléje álltak.

Ma még korai lenne az ország politikai megépitésének részleteiről beszélni. Adva van a nemzetek együttesének határozata s nem kétséges, hogy annak végrehajtása meg fog történni. A zsidóságra ma egy kötelesség vár: minden eszközzel rendelkezésre kell állnia, hogy a cél minél előbb és minél kevesebb véráldozattal, de sziklaszilárd elhatározással eléressék. A feladat elvégzésének oroszlánrésze kétségtelenül az ereci zsidóságra vár. Ört kell állnia s ha kell fegyverrel kell küzdenie azért, hogy eddigi hatalmas és áldozatos munkájának eredményeit betetőzze az államalkotás felelősségteljes munkájával. De nem kevésbbé felelősségteljes a világ különböző államaiban élő zsidóság szerepe sem. Az nem lehet vitás, hogy lelkében egybe kell fornia a nagy cél megvalósitásának minden munkájában. Nem lehet véleményeltérés abban a tekintetben sem, hogy minél hamarább meg kell nyitni Erec kapuit azok előtt, akiknek jogos törekyése és akarata, hogy annak földjére minden akadály nélkül eljussanak: és pedig elsősorban a hontalanul bolyongók, a táborokban sinylődők, a szülőktől erőszakosan megfosztott gyermekek előtt...

De azt is el kell ismerni, hogy nem minden zsidó akar — de az ország aránylag kicsiny területe nem is tenné azt lehetővé — az uj zsidó államba kivándorolni. Áll ez elsősorban azokra a zsidókra, akik oly országokban élnek, ahol az igazi demokrácia győzedelmeskedett, az a demokrácia, amely nem ismer különbséget ember és ember között, amely nem tűri, hanem bünteti a faji, vagy vallási gyülölködés gonosztevőit. Ezekben az országokban élő zsidóknak maradéktalan kötelességük, hogy egybeforrva a demokrácia küzdőivel és őrzőivel, áldozatos szivvel dolgozzanak a demokráciák belső és külső hatalmi megerősödéséért, szellemi és anyagi javaiknak kitermeléséért. Ezzel az uj zsidó állam érdekeit is hiven szolgálják, mert csak az igazi demokráciák további támogatása és helytállása lehet külső erőforrása a Zsidó Ál-

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

lan belső megerősödése zavartalan kifejlődésének. Tudatában kell lennünk annak, hogy a zsidóság szétszóródottságában immár többé nem lehet egy teljesen kiszolgáltatott, erőtlen csoportosulás, mely védekezésre képtelen, de ennek tudatában viszont nem is lehet elbizakodott, vélt, vagy tényleges erőt fitogtató, még kevésbbé támadó alakulat. A zsidóság békét akar a népek között. Békét akar önmaga számára, az uj államalakulatban a régi kötelékeiben egyaránt. A multak szenvedései, a jelen küzdelmei jogot adnak számára, hogy ezt mindenkivel szemben, kifelé és befelé megkövetelje.

A fasizmus zsidó áldozatainak első emlékmüve Jugoszláviában

Lélekemelő gyászünnepség Zomborban

Subotica, nov. 30.

November 23-án, vasárnap, nagy napja volt a jugoszláviai zsidóságnak. Leleplezték a fasizmus zsidó áldozatainak első emlékművét Zomborban, abban a városban, amely a Horthy-megszállás ideje alatt az egyik legnagyobb munkaszolgálatos központ volt. Sok könny és sóhaj tapad ehhez a városhoz, amelynek közelében a fasizmus hadicéljai számára zsidó munkaszolgálatosokkal repülőteret épittettek. A fasiszta gonosztevő *Asbóth* századosok és *Katona* Sándor hadnagyok (ez utóbbi ellen most folyik büntető eljárás Szegeden) hirhedtté tették Zombort, amely pedig mindig nevezetes volt arról, hogy falai között élő különböző nemzetiségek és felekezetek között testvéri szeretet és békesség uralkodik.

A 75.000 főnyi jugoszláv zsidóságot a német és magyar fasizmus, valamint a horvát „usztasa" rezsim majdnem teljesen elpusztította. A legnagyobb csapás a jugoszláviai szefárd (spanyol) zsidóságot érte, amelynek alig öt százaléka maradt életben. Igy többek között Szerajevóval a háboru előtti izenhatezres létszám a környékkel együtt 1300 főre csökkent. Ma mindössze 8000 zsidó él Jugoszláviában, a legnagyobb hitközségek Subotica (Szabadka), Beograd, Novisad (Ujvidék), Zágráb és Szerajevó. Zomborban a háboru előtti 1100 főnyi zsidóságból alig 180 lélek maradt meg és az emlékműre 927 név van bevésve.

Zombor maradék zsidósága már hosszu hónapok óta készült az emlékműleleplezésre, amely valóságos országos eseménnyé nőtte ki magát. A gyászünnepségre Zomborba érkeztek a jugoszláv hitközségek országos szövetségének küldöttei, a suboticai, novisadi, szarajevói, beográdi, skolpjei (Üszküb), bitolji (Monasztir), zrenjanini (Becskerek) és több kisebb hitközség delegátusai, továbbá Jugoszlávia egyetlen és egyben talán Európa legnagyobb zsidó dalárdája, az ötven főt számláló szabadkai „HAKINOR".

Maga az emlékmű a zombori zsidó temetőben van felállítva, cementből és márványból készült. A leleplezésen megjelentek a hadsereg képviselői és egy disszázad, amely háromszoros sortüzzel adta meg a tiszteletet a fasizmus zsidó áldozatainak; ott voltak továbbá a városi hatóságok képviselői, *Székely* József, Zombor város nemzetgyülési képviselője, végezetül pedig a görögkeleti egyház kiküldöttei.

A gyászünnepséget dr. *Szántó* Miklós hitközségi elnök nyitotta meg, majd a szabadkai „HAKINOR" dalárda a jugoszláv és a zsidó himnuszokat énekelte. Gyászbeszédeket tartottak: dr. *Gerson* József szabadkai főrabbi, dr. *Guttmann* Imre, a zombori zsidó hitközség, dr. *Weisz* Albert az országos szövetség és *Székely* József Zombor polgársága nevében. *Edelstein* Lipót szabadkai főkántor-zenetanár gyászdalt adott elő.

Délben a „Szloboda" (Szabadság) szálló nagytermében a zombori zsidó hitközség 150 terítékes bankettet rendezett a vendégek tiszteletére, amelyen több felköszöntő hangzott el. Minden szónok hangsulyozta, hogy a szabad Jugoszlávia valamennyi polgárának, igy az ujra felszabadult zsidóságnak is küzdenie kell a fasizmus maradványai ellen, hogy többé ne ismétlődhessék meg az a gonosztett, amelyre még nem volt példa a világtörténelemben.

A bankett befejeztével a szabadkai „HAKINOR" dalárda Edelstein Lipót karnagy vezényletével jugoszláv és zsidó dalokat adott elő.

F. L.

KI TUD

Klein Helénkéről (Ili)

született 1927 julius 20. Rakamaz. **Utolsó hir** 1945 március 25-én volt **Reichenbergből.** Aki bármit tud róla, értesitse aggódó édesanyját. **Klein Imréné, VII., Dob-u. 31. II. 7.**

Ügyes, agilis

akvizitőrök

(nők, férfiak) **teljes megélhetést biztosító jövedelemhez juthatnak,** esetleg 1—2 heti elfoglaltságra is, jelentkezés **Király-utca 26 I. em. jobbra Keren Háfora Ernestnél este 6—7-ig.**

Glosszák a hétről

MÉG SOHASEM OLVASTUNK OLYAN INDOKOLÁST, mint amilyet a NOT szerkesztett *Rideg* József volt szolgálatvezető-őrmester ügyében.

37 zsidót átadott a tábori csendőröknek, akik kivégezték őket.

241 munkaszolgálatosból, aki a Rideg-féle alakulatokhoz tartozott, mindössze 20 tért vissza.

A népbiróság négyévi hőrtönre itélte Rideget, de a NOT felmentette. Indokolás? *A NOT figyelembevette, hogy Rideg nemcsak a munkaszolgálatosokat bántalmazta, hanem ugyanugy bánt a honvédekkel is.*

Eddig ugy tudtuk, hogy *a több bünselekmény,* vagy *a cselekmény-halmazat* nagyobb bünösséget jelent!

De a NOT „különvéleményt" adott és kedvezően birálta el azt a „mellékkörülményt", hogy Rideg — a zsidókon kivül — a nemzsidókat is bántalmazta!

Ejnyel Ejnyel! Hát ilyen indokolást is lehet hozni?!... Az esetben csak az a megnyugtató, hogy *a felmentő itélet után tömegesen jelentkeztek az ujabb és ujabb terhelő tanuk,* s *Rideg* ügye rövidesen ujabb formájában foglalkoztatja majd a népbiróságot.

Reméljük, hogy az ujabb bünselekményekről szóló adatok nem eredményeznek ujabb mentőkörülményeket...

*

AZ IGAZ EMBERSÉG szép dokumentumát mutatja az a beszéd, amelyet *Del Medico Ágoston,* a Pénzintézeti Központ igazgatóhelyettese mondott *Gábor* Miklós volt munkaszolgálatos tanoleai temetésén és amelyet *Gábor* Sándor juttatott el az *Uj Élet* szerkesztőségébe.

El kell még mondanunk, hogy a keresztény vallásu *Del Medico* Ágoston volt az, aki *Gábor* Miklóst exhumáltatta.

Ime, egy részlet abból a beszédből, amely megérdemli a legszélesebb körü nyilvánosságot!

„Gábor Miklós, sirodhoz idézem lelkedet, amely, ha szólni tudna, bizonyára megerősitené szavaimat, amidőn azt állitom, hogy *sokan voltunk magyar keresztények, akik Veletek együtt szenvedtünk a hitsorsosaidat ért igazságtalan cselekedetek miatt, mert keresztény önfudatunkat és emberi méltóságunkat mélyen sértette mindaz az embertelenség, amely Benneteket ért.*

Hidd el, hogy *az igazi keresztény magyarok egyetlen pillanatig sem vállalták és nem is vállalják sem a nemzeti, sem a felekezeti, sem az emberi közösséget* azokkal, akik ilyetén sorsotok előidézésében részesek voltak, de azokkal sem, akik bárányőrt öltöttek és a farizeus sajnálkozó arckifejezésével csóválták fejüket, belülről azonban örültek sorsotoknak...

Gábor Miklós, Te vagy az első halott az elpusztult nyolcszáz közül, aki hazáért. *Legyen ezért sirhelyed, a nyáron felavatott emlékmű mellett, zarándokhelye azoknak, akik elvesztett szeretteiket, minthogy testüket a füsttel enyészett el, nem kereshetik fel.* De legyen figyelmeztető mindazok számára is, akik rossz szándékuak, embertelenek, vagy cinikusak, mert senkise tévessze szem elől, hogy Kain büne, a testvérgyilkosság, az én hitem szerint, ha a földön nem is, de a tulvilágon feltétlenül elnyeri méltó büntetését. Tudom, hogy ez a visszamaradottaknak nem vigasz, mégis türelemre intem őket boldogult Édesanyánk gyakran használt mondásával, hogy bár Isten malmai néha valóban lassan őrölnek, de annál alaposabb munkát végeznek.

Sok test enyészett el a krematóriumok tüzében. Az anyag azonban sohasem semmisül meg, hanem csak átalakul és igy Nagyanyád és Nagybátyáid, a mindent elboritó levegővel elválaszthatatlanul egyesülve, ma is körülleegnek Benneteket. Lelkeik már régen találkoztak és az üdvözültek tisztánlátásával talán már tudják azt, amit én óhajtva remélek, hogy *Isten azért türte el egykor választott népének ezt a sokmilliós véráldozatát, hogy ezzel egy ujabb, szint, fajt, felekezetet nem ismerő olyan szép korszak kezdődjék, amely csak az embert tekinti és testvéri együttélést biztosit minden jószándéku részére."*

*

KÖTÉL HELYETT életfogytiglani kényszermunkára itélte — az ujrafelvételt követő tárgyaláson — a népbiróság *Eperjessi-Wittich* Zoltán festőművészt.

A nyilas festő állandóan részt vett a bujkáló üldözöttek elleni razziákban. De nemcsak segített az üldözöttek elfogásában és hóhérok kezére való juttatásában, hanem rendszeresen elkulajdonitotta a zsidók holmiját is.

*

DRÁMAI JELENETE volt az auschwitzi hóhérok Krakkóban lezajló perének, amikor *Kula* mérnököt, aki maga is táborlakó volt, szembesitették *Aumeier* vádlottal.

Kula mérnök elmondotta, hogy *Aumeier,* ponnylován lovagolva, lovaglóostorral kergette a veszlőhelyre a foglyokat. Közben, ha kedve támadt, egy-egyet leütött közülük. Az is előfordult, hogy orruk alá kötött hurokkal akasztatott fel foglyokat.

Aumeier tagadni próbálta cselekedeteit és azt állitotta, hogy a tanu összetéveszti őt valakivel.

Kula mérnök *Aumeier* szemébe nézett és szinte kiabálva mondotta:

— *Esküszöm, hogy Ön volt!.. Esküszöm, hogy Ön csinálta mindezeket!*

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Ünnepélyes keretek között megtartott istentiszteleteken üdvözölték az uj Zsidó Állam születését a pesti izraelita hitközség templomaiban

A Pesti Izraelita Hitközség központi főtemplomaiban és összes körzeti templomában, az alapitványi és egyesületi imaházakban bensőséges áhitattal, meghatottan és igaz lelkesedéssel ünnepelte meg a pesti zsidóság a Zsidó Állam ujjászületését.

A dohányutcai nagytemplomot ezrek töltötték meg ezeken az ünnepi istentiszteleteken.

Péntek este

Lincztky Bernát főkántor müvészi szépségü éneke után,

dr. HERSKOVITS FÁBIÁN

pesti rabbi a zsidó nép szeretetétől áthatott lendületes beszédben méltatta a Zsidó Állam ujjászületésének történelmi jelentőségét. Megköszönte a Szovjetuniónak, az Egyesült Államok népének és mindazoknak az országoknak támogatását, amelyek a Zsidó Állam létrejöttét előségitették. Szembeszállt azokkal a sajtómegnyilatkozásokkal, amelyek most amidőn zsidó szabadságharcosok küzdenek országuk megszilárditásáért és népük becsületének megvédéséért s közben fegyverrel a kezükben hősies harcban, férfiakhoz illő hátorsággal életüket adják népükért, szenzációhajhászás zsákmányaivá lesznek a lapok első oldalán.

— Emlékezzünk meg — mondotta — az ereci épités hős halottairól, a galuti kétezeréves tragédia áldozatainak és mártirjainak millióiról. Idézzük a kicsiny Herzl Tivadart, aki gyermekkorában édesapjával ennek a templomnak padjai között tanult meg imádkozni és nyiladozó prófétai lelke ennek a templomnak istentiszteletein itatódott át Cion ujjászületésének reményétől. Ötven évvel ezelőtt, 1897 szeptember 3-án, az első bázeli cionista kongresszus után naplójába a következő megrendítően prófétaerejü szavakat irta: „Bázelben megalapitottam a zsidó államot. Ha ezt most hangosan mondanám, gunyosan kinevelnének, de öt-ven év mulva majd mindenki belátja". A hála és büszkeség szavaival szóljunk a chalucok hős, egymást követő nemzedékeiről, akik kétezeréves tespedt tétlenségből felemelkedve elindultak az ősi föld ujjáépitésére, annak a történelmi igazságnak tudatában, hogy a népek küzdelmeiben és megnyilatkozásaiban nem a szeretet, a méltányosság, a lelkiismeret dönt és irányit, hanem a megteremtett tények ereje. És valóban, az elmult történelmi napok tárgyalásai alatt tapasztalható volt, hogy egy zsidó munkával Erecben elültetett fa, egy zsidó lelkesedéssel megteremtett kicsiny település is döntőbb és elhatározóbb bizonyiték volt, mint zsidó testvéreink százezreinek és milliónak pusztulása a gálutban. Az eddig végzett munka nem lehet jogcim vagy ok az uj erők kizárására, vagy távoltartására, hanem ellenkezőleg, lelkesitő és magával-ragadó biztatás legyen mindenki számára a meginduló államépités grandiózus munkájában.

Dr. *Herskovits* Fábián beszéde nagy hatást tett a templom közönségére, a hivők táborára, akik ezután a nyitott frigyszekrény előtt elénekelték a Hátikvát.

Szombat délelőtt

ismét zsufolásig megteltek a dohányutcai templom padsorai. Az istentisztelet kezdetén a gyülekezet itt is, mint minden templomban, a Pesti Rabbiság határozatából elénekelte a zsidó hálaimát az egész Hállélt. A hálaadal mélységesen áthatotta a templomban imádkozókat. A Tóraolvasás után

dr. KATONA JÓZSEF

pesti rabbi tartott igazán költői szárnyalásu, lelkesült beszédet a Zsidó Állam ujjászületéséről. Méltatta Herzl Tivadar jelentőségét, aki ötven évvel ezelőtt prófétai lelkülettel felismerte és meghirdette a Zsidó Állam ujjászületésének szükségességét. Szólott arról, hogy a zsidó történelem hőseit, prófétáit koruk soha nem értette meg, de az utókor mindig igazolta őket s igy eszméik hatása későbbi nemzedékek életében érvényesült. Herzl prófétai tanitásait sem ismerték fel azok teljes jelentőségében és közönyösek maradtak az első pionirok küzdelmei iránt.

— „És József álmot álmodott — idézte a Szentirást — és elmondta testvéreinek; ekkor ők még inkább gyülölték." Csillagokról álmodott József, meg ringó kalászokból font kévékről, de nem hittek néki testvérei, verembe vették és eladták idegeneknek. A csillaglátóknak mindig ez a sorsuk; koruk nem érti meg, kortársaik nem hisznek az álomlátóknak. Töredelemmel valljuk meg, hogy mi sem hittünk abban, hogy az álom egyszer valóság lehet, mi sem hittünk a csillaglátóknak. Bünös-e a mult? — No kérdezzük, a történelem itélkezik majd felette, de valljuk be, a multnak tragikus tévedése volt, hogy nem hitt az álmokban, a kétkedés sötét vermébe dobta és hüllenül, idegenül eladta az álmodókat. Ámde ennek véresen, könnyesen megadtuk az árát: mártírok milliói és tengernyi szenvedés lett a sorsunk azért, mert nem tudtunk hinni az álmokban. Amde most gondoljunk arra, hogy a megvalósitás még nagy küzdelmek előtt áll, sok munka vár megoldásra munkás kezekre, összeforrt lelkekre, együtt dobbanó szivekre. Csendesen, elbizakodottság és hangoskodás nélkül álljunk oda mind-mind a téglahordók, meg a kövekötők közé s haladjunk együtt a jövő történelmi utján, a megvalósitás hitében és akaratában azokkal, akik álmokat láttak, akik látták a csillagokat.

Dr. *Katona* József ezután Isten áldását kérte az uj Zsidó Államra, a zsidó népre, az ujjáépitő munkára. Nagy lendülettel előadott, megható szózata mélységes hatást tett a templomlátogatókra, majd a rabbik és az elöljárók a nyitott frigyszekrény elé vonultak és a templom közönségével elénekelték a Hátikvát.

Istentiszteletek a hitközség többi templomában

Ugyancsak péntek este a *Rumbach Sebestyén utcai templomban* is hálaadó istentisztelet tartottak, a Zsidó Államot ünnepelve. **Dr. Fischer Benjámin főrabbi** mélyérzelmü, magvas prédikációban méltatta az esemény történelmi jelentőségét s buzgó imádsággal fohászkodott az ősi zsidó haza felvirágzásáért.

A körzeti templomokban mindenütt ünnepélyes istentiszteletek voltak. *A Csáky utcai templomban* **dr. Bernstein Vilmos** körzeti rabbi lendületes beszédben emlékezett meg az ujjászületö Zsidó Államról. *A Józsa György utcai templomban* **dr. Mandel Miksa** körzeti rabbi intézett lelkes beszédet hiveihez. *A Bethlen téri templomban* **dr. Schwarz Benjámin** pesti rabbi megrázó erejü szónoklatban mutatta be a templom közönségének az uj zsidó ország jelentőségét. *A nagyfuvarosutcai templomban* **dr. Salgó László** körzeti rabbi megkapó szavakkal szólott temploma látogatóihoz. *A pásztor utcai templomban* **dr. Rosenblum Manó** körzeti rabbi mélyenszántó beszédben rajzolta meg a zsidóság történelmének fordulópontját. *A Bosnyák téri templomban* **dr. Bernát Miklós** körzeti rabbi szárnyaló szónoklatban adott kifejezést a zsidóság örömének a Zsidó Állam megvalósulása alkalmából.

CHANUKA ESTÉKRE

REBENWURZL orth. kóser szalámi és felvágott különlegességei,

valamint melegithető kolbászáru-készitményei nélkülözhetetlenek

Rendeléseket előjegyzünk vidékre is

REBENWURZL S. ÉS I. RT.

BUDAPEST. Gyár és üzlet: KAZINCZY-U. 41

TELEFON: 421-639

Főlerakatok: LAUDON-U. 3. T.: 426-659 és GARAY-TÉR 17

Sürgönycim: BOS ZOR BUDAPEST

Böröndszanatórium!

Sérült böröndjét, aktatáskáját megjavítjuk rövidesen. Telefon: 227—809. özv. Weinstein P. Lajosné, VII., Miksa-utca 16.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

A Pesti Chevra Kadisa ünnepsége az uj zsidó állam létesülése alkalmából

A Pesti Chevra Kadisa elöljársága, tisztikara, Szeretetkórházának, Aggkórházának orvosi kara és egészségügyi személyzete, valamint temetőinek összes dolgozói házi ünnepély keretében emlékeztek meg a zsidó állam ujjászületéséről.

Steiner Marcell elnök megnyitójában megemlékezett a világ zsidóságának ezen nagy hordereju eseményéről és felkérte dr. *Geyer* Arthur elöljárót, hogy tartsa meg ünnepi beszédét.

Dr. *Geyer* Arthur magasan szárnyaló beszédében héber és magyar nyelven visszapillantást vetett az első és második zsidóállam történetére. Az uj zsidó állam nemcsak a palesztinai zsidóságé, hanem az egész világ zsidóságáé és ezért ennek fenntartásáért és megerősödéséért nemcsak Erecz Izrael zsidóságának, hanem az egész világ zsidóságának küzdenie és dolgoznia kell. Kifejezést adott annak a gondolatának, hogy csak ugy lesz az uj állam erős és szilárd, ha benne a hit és a hagyományok tisztelete érvényesül.

A beszéd a jelenlevőkre mélységes hatást gyakorolt. A Hatikva elénekléséve az ünnepély véget ért.

Az Óbudai Izr. Hitközség diszközgyülése

Az Óbudai Izr. Hitközség december 6-án, a szombat kimenetele után, este 6 órakor impozáns keretek között tartotta meg rendkivüli diszközgyülését az ujjászületett Zsidó Állam tiszteletére.

A kék-fehér szinekkel feldiszitett, zsufolásig megtelt diszteremben, lelkes tömeg jelenlétében nyitotta meg a diszközgyülést *Spatz* Nándor kitközségi elnök.

A diszközgyülés a Hatikva elénekléséve kezdődött, utána *Spatz* Nándor elnök lelkes szavakkal mélalta a Zsidó Állami ujjászületésének nagy, történelmi jelentőségét. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg a zsidóság mártirjairól, akik nem érhették meg a világ zsidóságának ezt a történelmi pillanatát, melynek megvalósulásáért évezredeken át annyiszor imádkozott a zsidó nép. Köszönettel adózott azoknak a nagy nemzeteknek, melyek magukévá tették a zsidóság szent és igazságos ügyét, igy legelsősorban a Szovjetuniónak, az Egyesült Államoknak és mindazoknak a delegátusoknak, akik az UNO zöld asztala mellett felemelték szavukat a Zsidó Állam ujjászületése érdekében. A hála hangján emlékezett meg az uj hazát épitő pionirekről és az erecz zsidóság nagyszerü képviselőiről, akik céltudatos akaraterővel, meg nem alkuvó acélos hittel vitték keresztül, hogy a zsidóság kétezeréves álma megvalósuljon. Buzdító szavakkal ecsetelte azokat a feladatokat, melyek a galuti zsidóságra várnak, és emelkedett hangon tett hitvallást a Zsidó Állam mellett. Indítványára a diszközgyülés elhatározta, hogy a zsidóság nagy vezéréf, dr. Chajim *Weizmant* táviratban üdvözli.

Dr. *Neumann* József főrabbi héber és magyar nyelven elmondott imájában kérte a Mindenható áldását az ujjá született Zsidó Államra és az egész világ zsidóságára.

Szirtes László vallástanár lelkesitő felszólalása után *Vándor* Andor főtitkár, a sokak által meg nem értett Herzl Tivadarról, az ujkori zsidóság nagy prófétájáról emlékezett meg lendületes szavakkal, majd felhivta Óbuda zsidóságát, hogy a tétovázó magatartást félretéve, a helyi körülményekhez alkalmas módon, önérzetes zsidó tettrekészséggel kapcsolódjék be az Erecért küzdő zsidóság komoly és felelősségteljes munkájába.

A diszközgyülés az ifjuság által előadott héber dalokkal fejeződött be.

A Magyar Cionista Szövetség ünnepi nagygyülése a Városi Szinházban

Vasárnap délelőtt többezer főnyi közönség töltötte meg a Városi Szinház padsorait, hogy megünnepelje a Zsidó Állam ujjászületését. Ez alkalommal kék-fehér zászlókkal, héber feliratokkal és Herzl arcképével diszitették fel a Városi Szinház falait. Az ünnepségen megjelentek: a lengyel kormány budapesti követe, a svéd követ, a Szovjetunió képviselője, a magyar kormány kiküldötte és a vidéki cionista szervezetek vezetői. A nagygyülés a Himnusz és a Hatikvah elénekléséve kezdődött, majd *Salamon* Mihály, a Magyar Cionista Szövetség elnöke üdvözölte a vendégeket. Köszönetet mondott a Szovjetuniónak, az Egyesült Államoknak s a többi országoknak, akik szavazataikkal elősegitették a Zsidó Állam létrejöttét. A próféták igéire felépitett beszédében a Zsidó Állam ujjászületésének igéretét és beteljesülését fejtegette. Lemérte a Zsidó Állam létezésének következményeit, amely az atomizálódott zsidóságot ujból egyesiteni fogja, részben az ország határain belül, részben lelkileg, vallási és kulturális kisugárzások révén. Kiértékelte a cionista szervezet többévtizedes munkájának az eredményét és jelentőségét s hódoló szavakkal idézte a XX. század zsidósága modern prófétájának, Herzlnek alakját és önfeláldozó küzdelmét a Zsidó Állam gondolatának népszerüsitéséért és valóraválásáért.

Salamon Mihály után *Feder Kievic* budapesti lengyel követ mondott nagyobb beszédet. A lengyel nép és a lengyel kormány jókivánságait tolmácsolta abból az alkalomból hogy a zsidóság ujra visszakapta országát és állami függetlenségét.

Ezután felolvasták *Dinnyés* Lajos miniszterelnöknek a nagygyüléshez intézett levelét, amelyben üdvözli a magyar zsidóságot a Zsidó Állam ujjászületése alkalmából. Dr. *Dénes* Béla, a Magyar Cionista Szövetség társelnöke a *Szochnut*nak, a *Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának és az Orthodox Irodának üdvözlő leveleit* olvasta fel. Mr. *Jacobsohn*, a Joint Palesztina zsidóságáért hozott áldozatát ismertette, majd dr. *Görög* Frigyes, a Joint magyarországi elnöke méltatta a Zsidó Állam jelentőségét. Dr. *Kálmán* Ödön kőbányai főrabbi az Országos Rabbiegyesület nevében köszöntötte a nagygyülést. Dr. *Berg* József és dr. *Benosofszky* Imre hitközségeik jókivánságait és boldog örömét tolmácsolták. *Miskolci* Vimos dr. a pécsi községkerület nevében szólalt fel és bejelentette, hogy anyagi és erkölcsi áldozatokkal fogják támogatni a Zsidó Állam megszilárdulását és fejlődését. *Duschinszky* Jenő lelkésztőrnagy az Agudat Jisrael nevében beszélt és bejelentette, hogy az Agudat Jisrael tábora részt vesz az ország védelméért folyó harcban. Dr. *Szönyi* Géza a Jewish Agency kiküldöttjének felszólalása után dr. *Nagy* László felolvasta a táviratokat és határozati javaslatokat, melyeket a lelkes hangulatban lefolyt ünnepi nagygyülés közönsége egyhangulag elfogadott.

A szegedi hitközség ünnepi ülése

A szegedi zsidó hitközség tagjai december 1-én ünnepelték a zsidó állam ujjászületését. Az ünneplő közönség zsufolásig megtöltötte a hitközség diszternét. Az impozáns ünnepség a Tehezákna elénekléséve kezdődött. Utána *Stern* Márton hitközségi elnök megnyitó beszédében felvázolta az UNO határozatának történelmi jelentőségét és háláját fejezte ki a határozat meghozatalát elősegitő államok iránt, valamint a zsidóság igazát szünetlen fáradozásukkal kivivó zsidó vezetők korszakos érdemeit méltatta. A templomi énekkar Halel-zsoltárokat énekelt, majd dr. *Frenkel* Jenő főrabbi intézett megindító beszédet a megjelentekhez. Mély hatást tett a főrabbi szivből jövő és szivekhez szóló, gyönyörü beszéde, szem nem maradt szárazon. A beszéd befejeztével együttesen mondották el a Schehejónuimát és a vajudó zsidó állam megsegitéséért fohászkodtak.

Vadas Pál dr. Patai József egyik költeményét szavalta el, majd dr. *Szász* Miklós lelkes előadásában Erec három honfoglalását ismertette. A hitközség kulturbizottságának nevében dr *Lóránt* László összetartásra és a Szentföld ügyéért való lelkesedésre buzdította a híveket, akik elénekelték a Hatikvát melynek hangjai után befejeződött a magasztos ünnepség.

(Dr. Katona Dávid)

A kispesti izr. hitközség diszközgyülése

A kispesti izraelita hitközség képviselőtestülete december 4-én diszközgyülést tartott. A képviselőtestület tagjai és az érdeklődő közönség teljesen megtöltötte a tanácstermet. Az ünnepi közgyülés egyetlen tárgya a „Zsidó Állam megvalósulásá-"nak ismertetése volt. *Gergely* Nándor hitközségi elnök a Zsidó Állam megalakulásának történelmi előzményeit ismertette. *Vas* János a Magyar Cionista Szövetség kispesti elnöke, köszönetet mondott mindazoknak az országoknak, akik szavazataikkal támogatták a zsidó népet a Zsidó Állam megteremtésében. *Vadnai* Andor a diszközgyülés határozataihoz szólt hozzá. *Hoffmann* László hitközségi alelnök Dalos Árpádról és Nemes Béláról emlékezett meg, akiket a fasiszták meggyilkoltak. Dr. *Flank* Ernő városi főügyész a Zsidó Állam létének pszichológiai hatását fejtegette. A nagyhatásu záróbeszédet dr. *Berg* József főrabbi mondotta. Ezután a közönség elénekelte a Hatikvát.

UTAZIK?
Kivándorló böröndönd Ia (80x43x27) .... Ft 73·80
Kupébörönd (60x40 cm) ..... Ft 39·—
Aktatáska valódi bőr 41-es ..... Ft 64·—
Női táska divat bőr ..... Ft 76·—
Használt böröndök nagy választékban. Javitást és hozott anyagból munkát vállalok. Saját mühely
LÁNG böröndös, nőitáska-készitő Népszinház-u. 21. Tel: 135-033

RÁDIÓ, PORSZÍVÓ és villamossági cikkek
SZENCZERNÉL VI., Vörösmarty-utca 31 sz.

Gyermekágy, biciklí, babakocsi, játékáru, vendégágy legolcsóbban VICÁ-nál
Nagyvatádi Szabó-utca Király-utca sarok. 50

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Megkeresztelkedés vagy megtérés?

A „*Jó Pásztor*" ez évben is megrendezte plakátokkal előre hirdetett zsidó térítési előadás sorozatát. Az ártatlannak látszó „Zsidó kérdés és Krisztus egyháza" cim azt feltételezte, hogy ez a térítő társaság lemondott a lélekhalászatról és kizárólag a selisbergi határozathoz hiven a református lelkek megtérítését szorgalmazza, hogy a zsidógyülölet betegségéből kigyógyitsa azokat. Nem, a „Jó Pásztor" nem mondhat le arról a szándékáról, hogy zsidók „térítésén" buzgolkodjék, hisz ez a hivatásos térítő társulat ezzel feleslegessé válna önmaga és azok előtt, akik erkölcsileg és anyagilag támogatják. De az is igaz, hogy egyik-másik előadáson érvényesült a selisbergi határozatok szelleme is.

Az istentiszteleti keretbe helyezett előadások közül többet meghallgattunk. Feltünő volt, hogy az idén milyen kevés kiváncsiskodó zsidó jelent meg az előadásokon az előbbi évekhez képest. A meghallgatott előadások közül ezuttal három előadással kivánunk foglalkozni.

Teljesen a selisbergi határozatok szellemét képviselte *Bereczky* Albert: „Ki felelős Jézus haláláért" c. előadása, mely széttörte a primitiv antiszemitizmusnak azt a vesszőparipáját, hogy a zsidóság felelős a kereszthalálért. Az uj-testamentumból vett idézettel azt kivánta bizonyitani, Jézus maga kereste halálát és „a római" és „a zsidó" végzetszerüen hajtották azt végre. E speciálisan theológiai magyarázathoz érdemben nem kivánunk hozzászólni, de elismeréssel méltányoljuk az illusztris előadó tiszteletreméltó szándékát.

Dr. *Karácsony* Sándor egyetemi tanár „A választott nép" cimü előadása vezette be az előadássorozatot. Dr. *Karácsony* Sándor a zsidó népről beszélt — természetesen mint térítési feladatról, de előadásának szelleme nem nagyon távolodott el a „selisbergi" szellemtől. Karácsony professzor a kereszténység számára könnyen megnyerhető zsidókról, az „olcsó lelkekről" és a keményen ellenálló makacs zsidókról beszélt. Őszintén megvallotta, hogy a kereszténység számára nem nagy diadal az olcsó lelkeknek, a minden vallásos győződés hijján levő zsidóknak a megnyerése, szerinte a térítő feladatnak igazi célja csak a keményen ellenálló zsidók lehetnek. A zsidók ugyanis azt kérdik: „Ilyen a megváltott világ?" A kereszténység nem olyan, hogy vonzólag hasson a keménykötésü zsidókra. Karácsony professzor szerint olyan életet, olyan világot kell teremteni, melynek láttán nem legyintenek fölényesen a zsidók. És ezzel Karácsony professzor ur örömünkre, közel jutott a „megváltás" zsidó felfogásához. Igen, mi zsidók azt valljuk a próféták tanitását követve, hogy az emberiség megváltása nem azt jelenti, ha valaki elvállalja büneinket és azokért feláldozza magát, hanem az, ha az emberiség bünök nélkül él, a kardból ekét csinál, a szociális igazságot megvalósitja és örök békét megalapozza. A kereszténység minden buzgóság ellenére csak az olcsó lelkeket kaphatja meg a zsidóságból. A keménykötésü, dacos zsidó, aki *boldogan dicséri osztályrészét* mindennapi reggeli imájában, mert elmondhatja naponta azt, hogy: „Halljad Izrael az Örökkévaló, a mi Istenünk egyetlenegy", az nem fog soha esküdni „Atya, Fiu, Szentlélek hármas istenségre". Karácsony professzor beszéde nem kellett bennünk nagyobb ellenérzést, sőt gyakran helyesléssel fogadtuk azt.

Nem adhatjuk meg az elismerést *Sréter* Ferenc evangélikus lelkipásztornak elmondott beszédért. A lelkipásztor ur régimódi térítő beszédet mondott, a térítő beszédek egész fegyvertárát felhasználva és közben jó nagyokat ütött a zsidóságon. Mintha Kapi püspök tanitványa lenne. Miről beszélt *Sréter* lelkipásztor ur? Többek között arról, hogy az orosz felmentő seregek csak és kizárólag azért mentették meg a pesti zsidóságot mintegy isteni parancsot teljesitve, hogy a megkimélt zsidóság nyomban a kereszténységhez csatlakozzék, továbbá a zsidó nép eddig az aranyborju népe volt..., majd, a zsidó nép, mely eddig átok volt a népek között, megkeresztelkedve áldássá lesz..., a megkeresztelkedett zsidó ember „ujjászületik"...

A felszabaditó orosz hadsereghez füzött magyarázat naiv és gyerekes. Talán szabad legyen megemliteni, hogy az orosz hadsereg, amig katonáit a keresztény pópák nevelték, zsidó vérben gázolt gyakran, most, hogy profánul nevelik őket, az üldözöttek felszabaditásának szent feladatát teljesitik... Aranyborju! Ha a zsidóság történelme folyamán ragaszkodott gyakran az aranyhoz, tette ezt elsősorban, mert ezzel biztosithatta legjobban létét aranyra éhes keresztény urainál. A történelem tanulsága szerint az „aranyborju" imádata a nemzsidóknál volt mindig a legnagyobb. Hivatkozzunk a keresztény spanyolok aranyéhségre, akik térdig gázoltak a vérben a meghóditott Amerika aranyáért? Vagy emlékezzessük Sréter lelkipásztor urat a fasszizált antiszemita magyar társadalom arany mohóságára az elmult években; az ujjakról lehuzott karikagyürükre, az őrzésre átadott és ellopott zsidó ékszerekre? Hogy pedig melyik nép volt a többi népek átka, azt hiszem, mindenki előtt ismeretes sorban Sréter lelkipásztor ur hittestvéreire, a németekre hivatkozhatna! Jól tudja, hogy miért nem teszi! Ami pedig a kereszténység felvételével járó ujjászületést illeti, furcsa ujjászületés az! A zsidó történelem ismer egynéhány ilyen „ujjászülető" kikeresztelkedett zsidót, mint például a XIII. századi franciaországi Donin Miklóst, vagy XV. századi spanyolországi Salamon Halévit lett Pablo de Santa Maria burgosi püspököt, vagy a XVI. századi németországi Pfefferkornt, sőt népünknek, a zsidó népnek kegyetlen, gonosz üldözői lettek. Igy születtek ujját

Végül is meg kell állapitanunk, hogy a zsidóság és a kereszténység mást, mást ért a megtérés fogalmán. A zsidóság a megtérésen erkölcsi megujhodást, szociális magatartást, igazságos élet vállalását érti, a kereszténység a megtérésen bizonyos vallási dogmákban való hitet, hivést ért. Ennek az ezer sebből vérző világnak nem arra van szüksége, hogy a zsidók keresztény módra vállalják a „megtérést", hanem, hogy az emberiség a zsidó tanitás szerinti megtérés utjára lépjen.

DR. GONDA LÁSZLÓ

MEGHIVÓ

A VIVÓ és ATLÉTIKAI CLUB elnöksége szeretettel meghivja hittestvéreinket b. családjukkal és kedves ismerőseikkel, a NEW-YORK kávéházban (bejárat kizárólag a Dohány-utcáról), **folyó hó 13-án szombaton este fél 7 órától éjjel 1 óráig tartandó**

CHANUKA ESTÉLYÉRE

MŰSOR:

I. Ünnepélyes gyertyagyujtás

II. Neves fővárosi művészek fellépése

Műsor után tánc

Jegyelővétel és asztalrendelés: V. A. C., Erzsébet-körut 26 (este 6—8-ig). Telefon: 422-596. — NEW-YORK KÁVÉHÁZ (Erzsébet-körut 9—11). Telefon: 421-512, 421-525 és az összes JEGYIRODÁKBAN

Kezdés pontosan fél 7 órakor

Felhivás

A rákoskereszturi izr. temetőben, a mártirok parcellájában, a Pesti Chevra Kadisa égisze alatt nagy szabásu emlékművet állitanak fel. A mártiremlék alapköve ünnepélyes keretek között már elhelyeztetett. Mindazok, kik a felállitandó emlékműre akár az országban, akár külföldön elhalt hozzátartozóik nevét bevésetni kivánják, jelentkezzenek minél előbb a Pesti Chevra Kadisa hivatalában, VII., Erzsébet-körut 26. sz. alatt.

Ilja Ehrenburg az amerikai kapitalisták ellen

A zürichi *Israelitischen Wochenblatt* jelenti, hogy *Ilja Ehrenburg* nemrégiben Varsóban járt. Közölte, hogy befejezte *A zsidó martirológia története* cimü uj könyvét. *Több beszédében éles kirohanást intézett az amerikai zsidó kapitalisták ellen, akik olyan politikát támogatnak, amely uj Auschwitzot készit elő.*

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Kilencvenkilenc szegedi mártir megrázó temetése

A fasiszta barbarizmus 99 szegedi és szegedkörnyéki áldozatait helyezték örök pihenőre vasárnap délelőtt ünnepélyes külsőségek között a szegedi zsidó temető hősi parcellájában. A rosenaui és St. Veiti kőbányába és a lilienfeldi cementgyárba deportált zsidókat 1945 április 15-én *német katonaság kegyetlenséggel meggyilkolta és az általuk szedett rőzsével elevenen égette meg az alsóausztriai Randeggben.* Megmaradt hamvaikat most hozta haza a Munkaszolgálatosok Országos Szövetsége és díszsírhelyen helyezte el örök nyugalomra.

Több mint 4000 emberből álló tömeg állta körül a sirokat, amikor elsőnek dr. *Frenkel* Jenő szegedi főrabbi emlékezett meg róluk kegyeletes szavakkal. Gyászbeszédének elhangzása után *Stern* Márton hitközségi elnök koszoruzta meg a sirokat és kiemelte, hogy ezt a kegyetlen gyilkosságot éppen az a nemzet hajtotta végre, mely magát uralkodó fajnak nevezte. Utána *Schück* Jenő tábori lelkész-százados rámutatott arra, hogy martirjaink áldozatos vére áldásthozó maggá vált a jövő érdekében, melynek napja most kél fel. Szavai után a 3. honvédkerület nevében *Fehérváry* tábornok, honvédkerületi parancsnok helyezte el koszoruját a sirokra, miközben a honvéd díszszázad élén kürtös díszjel hangzott fel. Utána *Dénes* Leó polgármester mondott beszédet, azt hangoztatva, hogy arra kell törekednünk, hogy soha vissza ne jöjjön az a korszak, amelyben rosszindulatu urak vezették a népet és azon dolgozzunk, hogy a nép vezesse az országot. *Diczfalussy* Ferenc rendőrvezérőrnagy a szegedi rendőrség parancsnoka a rendőrség és a partizánbarátok koszoruját helyezte el. Ezután dr. *Wilhelm* Lajos a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége nevében helyezte el koszoruját és szivbemarkoló szavakkal búcsuzott martirhalált halt bajtársaitól, majd a hódmezővásárhelyi zsidó hitközség nevében *Gruber* László hitközségi elnök beszélt, *Hetényi* makói hitközségi elnök pedig a makóiak nevében búcsuzott halottaitól.

Utána *Komócsy* Zoltán, a MKP főtitkára kivta fel emlékezésra a megjelenteket. Emlékezzünk, hol kezdődött — mondotta —, *Orgoványnál, Siófoknál gyilkolással és mindenki elleni harccal,* aki a demokratikus gondolat jegyében akart élni. Folytatódott azokkal a napokkal, amikor tragédia csöndje ült meg az országot és sohasem lehetett tudni, kire kerül a sor. Ezek a sirok arra köteleznek, hogy azon dolgozzunk, hogy soha többé ilyen gyász ne szakadjon reánk. Ne jöhessen el sem Auschwitz, sem Voronyezs és a Don kanyar.

Majd *Olajnyik József*, a Szociáldemokrata Párt és *Szabó* László a Független Kisgazda Párt főtitkára helyezték el koszoruikat kegyeletes szavakkal. *Ikrényi* Bertalan, a szegedi Kereskedelmi és Iparkamara, *Aczél* Alfréd pedig az Alföldi Utazók és Kereskedők Egyesülete nevében helyezték el koszoruikat és emlékeztek meg a 99 halott között lévő mártir tagjaikról.

Az Orvosszövetség Szakszervezete nevében dr. *Dénes* Jenő mondott megható gyászbeszédet és helyezett el koszorut, majd *Kiss* János makói főispán búcsuzott kegyeletes szavakkal.

Végül felhangzott a templomi ének és a koporsókat a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége helyezte el a közös sirba.

Tizenegy fekete koporsóban 99 martir porait.

Oneg Sabbat Budán

December 6-án, szombaton immár harmadik évfolyamába lépett a budai Oneg Sabbat. Az uj sorozatot *Nagy* László József szertartási elöljáró nyitotta meg, aki beszédében hangsulyozta a zsidó templom, a zsidó iskola és a zsidó rendezvények fontosságát a zsidó öntudat és önérzet kialakitásában. A nagy érdeklődéssel hallgatott fejtegetések után dr. *Hahn* István professzor tartotta meg előadását az ókori zsidóról. A régi római, görög és alexandriai zsidók élete elevenedett meg a nagyszámu közönség előtt, amely az illusztris előadót előadásának meghosszabbitására is felkérte. Dr. *Benoschofsky* Imre főrabbi mondott köszönetet a kitünő előadónak. Az Oneg Sabbaton *Sirota* Sándor főkántor szombati zsoltárokat adott elő, a löle megszokott kitünő müvészettel.

A legközelebbi Oneg Sabbat december 13-án, d. u. 4 órakor lesz, amikor dr. *Trencsényi-Waldapfel* Imre tart előadást „Zsidóság és Hellász" cimmel. Utána ünnepélyes Chanuka gyertyagyujtás. Az Oneg Sabbatokat III., Zsigmond-utca 49. sz. alatti hitközségi tanácsteremben tartják meg.

A Pesti Izraelita Hitközség által rendezett Oneg Sabbat megnyitó ünnepsége

Szombaton délután zsufolásig megteltek a Pesti Izraelita Hitközség disztermének padsorai. Az Oneg Sabbat rendezvények ünnepi megnyitójára gyült össze többszáz főnyi tömeg. A megnyitó ünnepség müsorszámai teljes mértékben kielégitették ezt a nagy érdeklődést. Az ünnepség a zsidó leánygimnázium énekkarának héber dalaival kezdődött. A közönség lelkesen megtapsolta a szép héber énekeket, melyeket dr. *Salgó* Lászlóné tanitott be és vezényelt.

Domonkos Miksa ügyvezető bevezető beszédében üdvözölte azt a hatalmas tömeget, amely megértette a Pesti Izraelita Hitközség vezetőségének, kulturális ügyosztályának célkitüzéseit s jelenlétével bizonyitja be, hogy értékeli és fontosnak tartja ezt a kulturális munkát. Ezután a szombat jelentőségét elemezte a Szentirás alapján. A közönség többször megismétlődő hatalmas tapsvihar közepette méltatta a Zsidó Állam ujjászületését és *Herzl* Tivadar érdemeit, aki a Pesti Izraelita Hitközség jelenlegi területén született s aki atyjával a dohányutcai templomba járt imádkozni. A gyermek Herzl itt tanulta meg, hogy mi a zsidóság.

Ezután ismét a zsidó leánygimnázium énekkara adott elő héber dalokat, amelyekkel megháditották a közönség szivét. Dr. *Salgó* Lászlóné lelkes és odaadó munkáját a közönség nagy tapsval jutalmazta. Dr. *Richtmann* Mózes professzor tartotta meg ezután *„Héber ima"* cimü előadását. Zunz Lebizonyitotta, hogy a zsidóság tanitotta meg Európát imádkozni. A „Töfilá" szó nem könyörgést jelent, hanem lelkiismeretvizsgálatot. Ismertette a zsidó ima fejlődését, az imák szerzőit, az ősatyák s a chaszidizmus imákban megnyilvánuló áhitatát. Dr. Richtmann professzor előadása, amelyet a közönség igen nagy érdeklődéssel és lankadatlan figyelemmel hallgatott végig, példaképe volt a tudományosan hiteles, szellemesen könnyed és népszerü előadásnak, amely tanit és szórakoztat egyben. Dr. Richtmann Mózes előadását *Ábrahámsohn* Manó főkántor illusztrálta müvészi élményt jelentő liturgikus énekekkel.

Végezetül az előadóknak *Domonkos* Miksa mondott köszönetet.

Megvan a lichtenwörthi Schaarführer!

Az *Uj Élet* egyik legutóbbi számában *György* Endre *„Schaarführer keresteik"* cimmel cikket irt. Ebben megemlékezett arról, hogy a lichtenwörthi és a felixdorfi deportáló tábor főgyilkosát, a Schaarführert kutatják ugyan, de mintha bizonyos elhallgatási akció indult volna meg érdekében. Azok, akik a budapesti lapokban hirdetést tettek közzé és ebben a Magyarországról deportált férfiak és nők ezreinek hóhéra iránt érdeklődtek, a válogatott büntetés- és halálnemek kitalálójának még a nevét sem tudták. A cikkiró közölte, hogy a huszonhét esztendős szadistát Wilhelm *Vrtoch*-nak hivják.

Most *Bécsből arról értesülünk*, hogy ezt a szépnevü és ugyanilyen széplelkü Vrtochot, a lichtenwörthi és a felixdorfi halállábor volt parancsnokát *elfogták* és Bécsben őrzik. Az ügyészség már el is készitette az ellene szóló vádiratot. Eszerint Wilhelm Vrtoch mint a Gestapo kirendeltje került a két tábor élére. A lichtenwörthi női tábor volt, ahol a főként magyar asszonyokon és leányokon kivül mindössze néhány magyarországi deportált férfi sinylődött. Felixdorfban hasonlóképpen tulnyomólag *magyar kényszermunkások dolgoztak a Südwestwall építésén.* A táborvezető Schaarführer *állati kegyetlenséggel* bánt a szerencsétlenekkel. A vádirat megállapitja, hogy *kétezer külföldi deportált közül ezerhétszáz pusztult el borzalmas körülmények között.* Vrtoch bünperét decemberben tárgyalják.

Az életbenmaradt lichtenwörthieknek fel kell készülniök erre a tárgyalásra és az elpusztitottak emlékének megvédése érdekében is *mindent el kell követniök, hogy ez a szörnyüséges gonosztevő az paragrafusok hézagai között ki ne bujhasson a felelősségrevonás alól!*

BALLON átlátszó-, eső-, vihar- és lódenkabát
Márton és Szász V., Gróf Teleki Pál-utca 3.

Varrógépek
ipari és háztartási célra. Kölcsönzés, javitómühely.
GYERMEKKOCSIK
nagy választékban, Bachrach, Dohány u. 68. Tel.: 222—687.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Hirek a Zsidó Államról

A Haganah biztositja a rendet egész Erec Jiszraelben

Az uj Zsidó Állam elleni első támadás-sorozat lezárult. A támadás hevessége elsősorban nem a csatamezőn mutatkozott, hanem a világ napisajtójának nagybetüs cimeiben. A hirszolgálati irodák e támadó hadjáratának hátterére már multheti jelentésünkben rámutattunk és most örömmel közölhetjük, — „stilusosan" — a hadi jelentést: **az uj Zsidó Állam visszaverte az idegháboru minden támadását: az ellenél visszavonult.**

Ha a napisajtó veszteséglistáját olvassuk, megállapithatjuk, hogy a halálos áldozatok száma egyáltalában nem haladja meg valamely állam heti vasuti szerencsétlenségei áldozatainak számát és alig több, az évek óta megszokott palesztinai arab-zsidó veszteségek számánál. Természetesen a többmilliós zsidó tragédia után minden egyes zsidó élete ezerszeresen drága, mégis **politikai szemmel figyelve az eseményeket, meg kell állapitani, hogy a Palesztinán kivül álló arab nacionalista körök lázitása eredménytelen maradt magában Palesztinában.** Nem kétséges, hogy a hangulat a szokottnál feszültebb és zsidó részről nagyobb felkészülséget igényel. De, ha arra mutathatunk rá, hogy a palesztinai események távolról sem közelitik meg a „hadijelentéseket", akkor ki kell emelnünk azt a tényt, hogy e viszonylagos nyugalom a kellő felkészültség következménye.

A Haganah, mint az uj Zsidó Állam hadserege, az elmult héten klállta a tüzpróbát. Egyszerü megjelenése egy-egy veszélyeztetett helyen elvette az ilt-olt eredménnyel felbázitott arab csoportoknak támadó kedvét. Jellemző jegye volt a napi sajtó hadi jelentéseinek a következő záró motivum: „A jól felszerelt és határozott fellépésü Haganah katonák megjelenése megzavarta és visszavonulásra kényszeritette az arabokat".

A jelentések szerint — és ez a palesztinai helyzetnek legfontosabb jellegzetessége — az arabok harci kedvet csupán a városokban, főképpen Jaffa és Tel-Aviv határán mutatnak. Szinte egyetlen-egy alkalommal sem fordult még elő támadás a kibbucok ellen, az országnak azon pontjai ellen tehát, ahol az épitésnek legfontosabb folyamata játszódik le. **A kibbucok belső felkészültsége, valamint a Haganah különlegesen megszervezett kibbucvédelmi tevékenysége az arabok minden támadási vágyát lelohasztotta.** Maga a B. B. C., az angol propaganda legfőbb szócsöve is kénytelen volt elismerni egyik hételeji előadásában, hogy a palesztinai helyzet megnyugodni látszik és csak önmagát biztatóan füzte hozzá: a felszin alatt azonban lángralobbanással fenyeget a parázs. Kivánatos hogy az ujságolvasó közönség e meggondolások jegyében fogadja a palesztinai harci eseményekről szóló hireket.

A palesztinai arabságot nem lehet felizgatni, különösen nem annak egyedüli szervezett rétegét: a munkásságot. **A palesztinai arab munkásság és annak legértékesebb része, a haifai kikötőmunkások meglagadták a háromnapos sztrájkban való részvételüket és ezzel véglegesen összeomlott külső köröknek az a kezdeményezése, hogy a Zsidó Állam felállitása miatti éppen a legérdekeltebbeket, a palesztinai arabokat szent háboruba vigyék.**

Palesztina zsidólakta területének védelmét ezentul kizárólag a zsidó haderő látja el

E sorok irása közben érkezett a hét legjelentősebb hire: **Palesztina zsidólakta területének védelmét teljes egészében átvette a zsidó rendfenntartó haderő. Az UNO döntése óta ez a legnagyobb jelentőségü esemény. A palesztinai kormány elismerte a Haganah rendbiztositási jogát Palesztina minden zsidó többségü részében és máris kivonta azokról a helyekről az angol haderőt.** A Haganah, amely eddig tulajdonképpen titkos földalatti alakulat volt, a palesztinai kormánnyal történt e megállapodás következtében a létesitendő Zsidó Állam első, már most elismert szerve lett. E nagyjelentőségü intézkedésre azért került sor, mert az ereci összetüzések alkalmával a brit haderő nehéz helyzetbe került. A gyarmatügyi miniszter parlamenti bejelentése szerint az angol mandátum tartama alatt, a palesztinai kormány angol biztonsági alakulatai felelősek a rendért. Az angol katonák azonban az összetüzések alkalmával vagy teljes passzivitást mutattak, vagy éppen az arabok oldalán avatkoztak be a küzdelembe, pint pl. Tel-Avivban, ahol több zsidó asszonyt és gyermeket öltek meg. Az UNO döntése után ez a helyzet igen kényelmetlen volt a palesztinai kormány számára, amelynek tulajdonképpen le kellett volna tartóztatni az „illegális" Haganah-alakulatokat. Ezt azonban nem tehette mert maga egyedül nem tudja és nem is akarja fenntartani a rendet az egész országban. A Jewish Agency is hivatalosan panaszt tett a kormánynál a brit haderő határozatlan magatartása miatt, amely jelenlétével nehezebbé teszi a rend általános biztositását. **A kormány erre váratlan döntéssel törvényesnek ismerte el a zsidó rendfenntartó osztagokat, rájuk bizta a zsidó részek törvényes védelmét, amit ezek kellő felkészültségük tudatában szivesen vállaltak.** A kormány döntését befolyásolta az a tény is, hogy nem szeretne áltorma már — kivonulás előtt — angol életet az előadódó összetüzésekben. A Jisuv örömmel fogadta a hirt, mert a Haganah védelmi felkészültségének ismeretében most már semmilyen meglepetéstől sem kell tartania. **A Zsidó Állam nemzetközi elismerése után magszilefett az önálló zsidó véderő.**

Ennek felállitására annál is inkább szükség van, — és most bebizonyosodott, hogy a Jisuv hetek óta folyó előkészületes felkészülése mennyire helyes — mert a Kairóban ülésező Arab Liga a palesztinai lázitás kudarca után most a Palesztinán kivüli arab tőkéből szeretne összekovácsolni valamennyire ütőképes haderőt. Eddig (szerdáig) azonban nagyhangu deklaráción kivül — szent háboru, toborzás angol katonák bevonásával, olaj-koncessziók felmondásának fenyegetése stb. — semmi kézzelfogható eredménye nem volt a kairói tanácskozásoknak, hacsak az nem, hogy a Muftinak sikerült gyüjtésekből ismét jelentős összegü vagyonra szert tenni.

A Zsidó Állam a megvalósitás utján

Ha igaz is mult heti hirmagyarázatunknak az a tétele, hogy az UNO csak elismerte a zsidó népnek államhoz való jogát, de azt ténylegesen a zsidóságnak egyedül kell felállitania — mégis nem lehet eltekinteni az UNO eljárások megyorsitásának regisztrálásától. Hosszu hetek vitája után született meg az UNO döntés, most azonban már hozzá is kezdtek a kivitelhez. Ez érthető, hiszen az UNO fennállása óta a Palesztina döntés volt az Egyesült Nemzetek egyetlen sikeres határozata. **Trygve Lie már meg is alakitotta az UNO által kijelölt öt nemzetből álló Palesztina Bizottságot; kirendelt a Bizottság mellé egy 60 tagu titkárságot és irodát.**

Cadogan angol megbizott felvette az érintkezést a Bizottsággal, hogy az angol magatartást — UNO bejelentésének megfelelően — koordinálja a Bizottság tevékenységével. **A Bizottság rövidesen elindul Palesztinába. A Biztonsági Tanács a jövő héten összeül és megvitatja azokat a módozatokat, amelyekkel biztositani lehet az UNO döntés keresztülvitelét.** A napisajtó vészhirei következtében reményeiben esetleg megrendült ujságolvasót kell, hogy megnyugtassák ezek az intézkedések. Az UNO mindent elkövet, hogy létezése óta hozott egyetlen határozatának érvényt szerezzen mert, ha ez nem sikerülne, ugy nemcsak a palesztinai kérdés maradna megoldatlan, hanem felborulna az egész UNO szervezet, aminek világpolitikai következményeit egyelőre egyetlen kormány sem vállalja. Ez magyarázza az angol kormány — bár korlátozott — együttmüködési szándékát is.

A Biztonsági Tanács ülésén szó kerül esetleges palesztinai nemzetközi véderő felállitásáról is. E kérdés felvetése kellemetlenül érintené az USA kormányát, amely nem szivesen látná ujabb katonai alakulatok megjelenését a Közel-Keleten. Lehet, hogy a kérdést egyelőre megoldja az uj fordulat, t. i. az, hogy a Haganah teljesen magára vállalta és a kormány rábizta a rend biztositását. Az UNO-döntés végrehajtását szolgálja az USA kormányának legujabb rendelkezése is, amelylyel azonnali hatállyal letiltotta az arab államokba irányuló eddigi amerikai fegyverszállitásokat. A Szovjetunió képviselője kijelentette, hogy a Biztonsági Tanács ülésén határozott javaslatok benyujtásával kivánja biztositani a nagy dön-

Ékszerek, órák, ezüstáruk
legelőnyösebben
KENDÉ-nél Teréz-körut 48

Butorvásárlók figyelem!
Olcsó árak. Részletre is, előleggel.
Hálók, kombinált szobák, garniturák, egyes darabok igen nagy választékban. **Zimerman Akácfa-u 5**
Szombaton zárva. **Dohány-utcą 43.**

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

tés keresztülvitelét. A Zsidó Állam felállítása Erecben és Amerikában egyaránt most már gyors léptekkel halad a megvalósulás felé. Az uj Zsidó Állam UNO-elismerése után *Ben Gurion* a következő nyilatkozatot tette: **„Az uj Judea hamarosan elfoglalja az Egyesült Nemzetek Szervezetében megillető helyét és nemsokára a Szentföld a Közel Kelet, az egész világ egyik legjelentősebb tényezője lesz, a béke, a jólét és a haladásért folyó szent küzdelemnek".** E nyilatkozat alapján jelentek meg azok a hirek, amelyek szerint az uj Zsidó Állam neve: „Uj Judea" lesz. Ennek a feltevésnek azonban még nincs hivatalos megerősitése.

Hogyan szavaztak az UNO nemzetei?

Érdemes az utókor számára megrögziteni az UNO történelmi szavazásának megoszlását.

Palesztina felosztása, tehát a **Zsidó Állam felállítása mellett** szavaztak: Ausztrália, Belgium, Bolivia, Brazilia, Costarica, Csehszlovákia, Dánia, Délafrika, Dominika, Equador, Fehér-Oroszország, Franciaország, Guatemala, Haiti, Hollandia, Izland, Kanada, Lengyelország, Libéria, Luxemburg, Nikaragua, Norvégia, Panama, Paraguay, Peru, Philippi szigetek, Svédország, Szovjetunió, Ujzéland, Ukrajna, Uruguay, USA, Venezuela.

A javaslat ellen szavaztak: Afganisztán, Egyiptom, Görögország, India; Irán, Irak; Jemen, Kuba, Libanon, Pakisztan, Szaudi-Arábia, Sziria, Törökország.

Tartózkodtak a szavazástól: Argentina, Chile, Columbia, Ethiopia, Jugoszlávia, Honduras, Kina, Mexiko, Nagybritannia; Salvador.

Sziám képviselője nem volt jelen a szavazásnál.

(GELLÉRT)

Szerdán hajnalban jelentik az Egyesült Államokból:

A Biztonsági Tanács tekintettel az Erec Jiszréelben beállott nyugalmi helyzetre egyelőre nem foglalkozik a palesztinai kérdéssel. A Szovjetunió és az USA képviselőinek egyöntetü véleménye szerint Palesztinában nincs szükség a Biztonsági Tanács rendkivüli intézkedéseire. — Ez a határozat a zsidó rendfenntartó alakulatok megjelenésének hatalmas győzelme az arab államok beavatkozási követelésével szemben.

Pályázati hirdetmény

a zsidó egyetemi és főiskolai hallgatók számára

A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA keretében működő Ösztöndij Tanács az angol zsidóság szervezeteinek adománya folytán e célra rendelkezésre álló összegből ösztöndij-pályázatot hirdet.

Egy-egy ösztöndij összege 2400 forint, melyet a jutalmazott havi 200 forintos részletekben kap kézhez. Rendkivül indokolt kivételes esetekben az Ösztöndij Tanács magasabb havi összeget, illetve hosszabb időtartamot is megállapithat.

Pályázhat bármely hazai egyetemre vagy főiskolára beiratkozott zsidó vallású egyetemi vagy főiskolai hallgató, ideértve az olyan hallgatókat is, akik szigorlati vagy gyakorlati évüket töltik.

Ösztöndijban kizárólag kiváló előmenetelü egyetemi és főiskolai hallgatók részesülhetnek. A végzett tanulmányokat, a kiváló előmenetelt és a netán már kifejtett tudományos munkásságot a kérvényben vagy külön mellékletek kapcsán megfelelően igazolni kell

A pályázati kérvények a magyarországi Izraeliták Országos Irodájához nyujtandók be (VII., Sip-utca 12., II. 37.) legkésőbb folyó évi december 31-ig.

PARŐKAK, PÓTRÉSZEK
békebeli minőségben, művészi kivitelben
Modern hölgyfodrászati kiszolgálás
ALTSCHÜLER E.
HAJMŰTERMÉBEN
BUDAPEST, VII., CSÁNYIUTCA 12

3 órán belüli **IGAZOLVÁNYKÉP** 3 drb 10 Ft.
Foto Párisi Nagy Áruház

Ceruzarajz Moshe Shertokról,

a zsidó állam külügyminiszter jelöltjéről

Irta: GERVAI SÁNDOR

Moshe Shertok, a diplomatáknak ahhoz a meglehetősen kicsiny csoportjához tartozik, akiket nem a vastagon párnázott ajtók mögött szemelnek ki a külügyek vezetőjévé, hanem a nép, a tömeg jelöli ki erre a fontos munkára. Kicsiny kis nebulo volt még Moshe Shertok, amikor szüleivel, a cári Oroszországból, a szaporán ismétlődő pogrommok miatt, Palesztinába vándorolt ki. Apja jómódu ember volt, hivő zsidó lélek és rajongó idealista, aki Judea hegyei között vásárolt birtokot s itt, az emberektől távol, népes családjával együtt, juhtenyésztéssel foglalkozott. Ezt a regényes és kedves foglalkozást azonban később abbahagyta, mert Achusat Bajit-ba költözött. Ebből a kis telepből fejlődött ki néhány évtized alatt Tel-Aviv, amelynek első alapitói között, Moshe Shertok apjának is igen tiszteletreméltó hely jutot.

Moshe Shertok a Herzlia gimnáziumban érettségizett. Ebben az időben, a művelt és jómódu arabok, gyermekeiket ebbe a megasszinvonalu és kitünő tanerőkkel rendelkező héber gimnáziumba iratták be. A gimnázium padjaiban, az elsőfoku egyenlet és Vergilius époszának tanulmányozása közben, lettek iópajtásai, játékos cimborái azok a fiuk, akik később az arab közéletben fontos szerephez jutottak. *Cupchi El Chadra*, az arab politika reakciós szárnyának egyik vezére, Moshe Shertok osztálytársa volt s bár egy világ választja el őket egymástól politikai téren, Cupchi El Chadra változatlan megbecsüléssel tekint most is Moshe Shertokra az Ichud-Mapaj diplomatájára.

Pubertas korában kötött örökre szóló barátságot *Dov Haussal*, aki a zsidó repülés ügyének lett később keményakaratu megszervezője és *Elijáhu Golombbal*, aki férfikora legtermékenyebb éveiben, a Hagana főparancsnoka lett. Moshe Shertok még a consecutio temporum szabályát magolgatta, amikor már Marx és Engels tanait beléve tudta s a Poalé Cion mozgalomnak nagy reményekre jogositó tagja volt. A Poalé Cion, az érettségi után, felszólitotta, hogy iratkozzon be a konstantinápolyi egyetem jogi karára. Ezt a kivánságot teljesitette. Mint török állampolgár, az első világháboruban a török hadseregben szolgált s tiszti rangot ért el. Amikor megalakitották a zsidó légiót, a zsidó harcosokhoz csatlakozott. Ettől az időtől kezdve egyre nagyobb lendülettel vett részt a zsidó állam megalapitásáért folyó küzdelemben. Berl Katznelson tanitványa volt s a mesterének szellemében irta politikai cikkeit a Davar cimü napilapban.

Moshe Shertock abban különbözik a többi palesztinai zsidó politikustól, hogy gyermekszobája volt, kitünő modoru, rokonszenves, megnyerő beszédü férfi, aki tiz nyelven ir és beszél, született diplomata, aki inkább simulékony, mint csalafinta: ellenfeleit nem kijátszani és becsapni, hanem meggyőzni akarja. Diplomáciai hivatása, hogy megszüntesse a zsidó állam és a zsidó nép szellemi és nemzetközi elszigeteltségét. Munkaerejéről legendákat mesélnek, puritánságig egyszerü életmódján legelkeseredettebb ellenfelei sem találnak támadnivaló pontot. Ragyogó stilisztа, a Davarban irt cikkei, nyelvi szempontból a héber publicisztika legszebb darabjai közé tartoznak. A kibbucok lakói azonban nemcsak a cikkirót tisztelik benne, hanem a zongorának és a hegedünek az avátottkezü mesterét is, aki játékával gyakran szórakoztatja őket.

Moshe Shertok Palesztina minden hegyét, patakját, ösvényét ismeri, de ugyanilyen tájékozott a Biblia végtelen mezején is. Amikor az angolok Latrunba internálták, akkor fogolytársainak napokon keresztül előadássorozatot tartott a zsoldárok és a próféták beszédeinek szépségéről. Előadása végén a politikai foglyok százával vették körül és vallották be neki, hogy csak az ő előadásán keresztül értették meg, hogy milyen szépségeket rejt magában a héber nyelv és a Szentirás. Az örökké dolgozó Moshe Shertok a latruni internáló táborban pihent meg először. Ekkor mondotta Moshe Shertoknak David Remez, a Vaád Leumi elnöke: „Most van pihenésed, de nincs szabadságod. Válasz: Mi kedvesebb neked: a pihenés, vagy a szabadság?" Moshe Shertok azt felelte: a szabadság.

PERZSA
szőnyegek
VÉTEL ELADÁS **UNGÁR** Király-u. 14 és Rákóczi-ut 24

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Zsidók apostola, antiszemiták ostorozója

— Constantin Brunner életművéről —

Irta: Szilágyi Géza

I.

Ha éles szeme nem éppen tiz éve hunyódik le örökre és még ma is nézné az *„örök mozgás világát"*, nyolcvanöt éves volna Constantin *Brunner*, a sófárszavu német-zsidó filozófus. Nem volt a maga könyveit mások könyveiből ujjáépitő iró, hanem munkáinak minden sorát a maga *elsődleges élményeiből megalkotó* bölcselő. Filozófiája, amelynek a legszebb kristályokba kijegecitése hitvalló főmüve: *„Die Lehre von den Geistigen und vom Volke"* (Tanitás a szellem emberciről és a népről), a legbüszkébb szellem *humanisztikus diadaléneke* és a szó legszorosabb értelmében *„átélt" bölcselet.*

Ha valaki, akkor *Brunner* teljesen *megmámorosodott a zsidóságtól.* A maga lelke legmélyének kóválygó sötétségébe lemerészkedő, minden hamisságot, még tulajdon álságait is föl- és szétrobbantó önbirálata igaznak találta a maga birói széke előtt ezt a filozófus egész lényegét megformáló és szinező lelkesedést. Olyan mámor volt ez, amelyből nincs kijózanodás, olyan lázasan vad álom, amelyből nincs szelid felébredés, *rajongás mindhalálig,* sőt a szerzőjét tulélő könyvekbe sürítve, még a siron tul is. *(Der Judenhass und die Juden. Deutschenhass, Judenhass und Judenhass der Deutschen.)*

II.

Brunner általában nincsen jó véleménnyel az emberekről. Leglényük az *egoizmus.* Az altruizmus is, mint szellemesen bizonyitgatja, az egoizmusnak egyik válfaja. Amit az ember tesz, önzésből teszi. Önzés sugallotta és táplálta legerősebb érzése: a *gyülölet,* amely születéstől halálig uralkodik rajta. Csunya fajzat az ember, de *Brunner* igy is *gyógyithatatlanul szereti* és, noha nem nagyon bizik a kedvező eredményben, mindent elkövetne, hogy *javitson és ezzel valamelyest kissé segitsen is rajta.* Mindenkit szeret, *kivéve az antiszemitát.* Ezt a *„lelki fattyut"* nem birja, megveti, gyülöli, undorodik tőle. Nem tagadja, hogy szivesen ki is irtaná. Az antiszemita irodalomban nem találni olyan gyilkos szavakat a zsidók ellen, mint amilyen — hogy divatos jelzővel éljek — *atombombás kifejezéseket* hord magas halomba Brunner az antiszemiták szétrobbantására. Ő maga is attól fél, hogy sziszifuszi munkát végez, mégsem hagyja abba. Mások azzal büszkélkednek, hogy tárgyilagosak és fejtegetéseiket *sine ira et studio* (harag és szeretet nélkül) füzik egymásba. Brunner bátran megforditja ezt a régi latin jelmondatot és antiszemitát ölő könyvének élére ezt irja: *„cum ira et studio* (haraggal és szeretettel). Munkáját időállóvá teszi az a valósággal *szent láz,* az a gondolatok százait termő, erkölcsi látványnak, esztétikai látványnak is szinte páratlan *transz,* amelyben ez a *prófétai lélek* szur, vagdalkozik, lövöldözik, bombáz, nem törődve azzal, hogy önmagán is esetleg halálos sebet ejt, csakhogy teljesithesse egyik nagy ősének, *Voltaire*-nak el nem évülő parancsát: écrasez l'infamel, irtsátok a gyalázatost, ezt a beszennyező kitételt ezuttal az antiszemitizmusra rásütve.

III.

A magánéletben puritán szegénységü és önsanyargatóan szerény tudós *pazarlóvá mámorosodott, ha a zsidókról beszélt.* Kifosztotta a német nyelv ékszereskamráit, amelyeknek egy *Luther,* egy *Goethe,* egy Jean *Paul* volt a kincstárosa, hogy véget nem érő, néha már-már fárasztóan hosszu himnuszt daloljon a zsidókról, főképpen arról a neki és szerinte legnagyobb három zsidóról, aki előtt eléggé mélyen meghajolni nem tud: *Mózesről, Jézusról és Spinozáról.* A zsidóság lényegének legtökéletesebb megtestesitését, egyben felülmulhatatlan legesucsát látja bennük, minden időre szóló örök diadalát a zsidó fajnak, amelyről *Brunner* — tékozló adatbőséggel és mesterien érvelő virtuózitással páncélozva körül tételét — ezt a hitvallást zengi: „A fajok között a zsidó az a *centrális* faj, amely fizikai külsőségeivel középen áll az emberiség tipusai között, valamennyinek különbözőségeit magán viselve és éppen ezért valamennyitől különbözve is. *A szellemiség dolgában szintén centrális helyet foglal el a zsidóság és ezzel a legerősebb hatást gyakorolta az emberiség többi részére."*

Aki gondosan végigolvassa *Brunner*-nek „Der Judenhass" cimü ötszázkilenc lapnyi könyvét, a kivédhetetlenül rázuduló érvelés hatása alatt az első pillanatban elfojtani kénytelen ellenvetéseit, amelyekkel csak később mer előállani.

IV.

A szépséghibákat, melyek ezt a lihegő, a hitvédő zsidó irodalomból kitornyosodó, a maga neméhen *zordonan egyedülálló* munkát kissé elcsúfitják, a szerző iránti hódolatos tisztelet mellett sem lehet, nem is szabad elhallgatni. Vad zsidónak szidta a Hollandiába elmenekült és ott meghalt szerzőt a nácizmus. Nem mondom, hogy jogtalanul tették, de joggal mondhatták volna vad németnek is. 1919-ben, amikor Brunner monumentális könyve megjelent, ez még nem volt abszurdum. Ha ma, a hitlerista orgia után irná meg könyvét, egykori vad németsége bizonyára csupán *a német szellem legnagyobbjainak tiszteletévé csökkenne vagy szelidülne.* Anticionizmusa pedig, amelyet becsületesen megvall, de csak fogyatékosan és csöppet sem tud megokolni, már *1919-ben sem volt észszerü,* most pedig, majd három évtized után, még kevésbbé az. Kétségtelennek tartom — egyes hátrahagyott töredékek, feljegyzések erre vallanak, — hogy *Hitler* rémuralma alaposan kioktatta erről a tévedéséről a nagyon tanulékony filozófust. Jézust pedig, akit Brunner valójában és velejében *a legzsidóbb zsidók közé sorol* és aki szerinte egyáltalában *nem azonos a későbbi keresztény egyház átgyurt Krisztusával,* szerinte is, *Klausner* József jeruzsálemi egyetemi tanár szerint is megmarad nagy *poétának.* Idáig még követhetjük a Mózest és Spinozát is imádó Brunnert, de már sehogy sem megyünk vele azon a nekünk fantasztikus meredeksége miatt járatlannak rémlő uton, amelyen — *a zsidók megkeresztelkedését élesen elitélve* — Jézust mint *zsidó prófétát* be akarja kebelezni, mint ő mondja, *visszakebelezni a zsidóságba. Brunner* a maga egyéni lelkivilágában megkisérelhette a dolgot, de a zsidó népnek sikerrel nem biztató, fölösleges és veszedelmes *káros kisérletet jelentene ez.*

V.

Bucsuzom töled, Constantin *Brunner,* magyarul *Brunner* Szilárd és tiz éve Hágában domborodó sirhantodra ejtem könnyemet. Jelképes neved volt: *Szilárd.* Keményen állottad meg a föld sarát, szörnyü viharokban, melyek nemcsak körülötted, hanem benned is tomboltak. Szerettél és gyülöltél, egyiket sem szégyelted, egyiket sem tagadtad. *A mámoritó igazságkeresés szent tébolyodottságában* tévedhettél, nem egyszer sulyosan tévedtél is, mert hiszen ember voltál. De meg nem hajoltál, mert igazságod vagy vélt igazságod ugy megkeményitette gerincedet, hogy emberek előtt meghajolni nem tudtál, hacsak nem hivták őket Mózesnek, Jézusnak, Spinozának. Egyrangu nem voltál velük, ez ellen a hivalkodás ellen magad tiltakoztál volna legijedtebben, de *méltatlan sem voltál hozzájuk.*

AZ UJPESTI AUT. ORTH. HITKÖZSÉG
keres azonnalra házasságot
a következő teendők elvégzésére:
samesz, jegyző és Mikve kezelés.
„Dardeke Melamed" előnyben. Fizetés megegyezés szerint és ujonnan épült szoba-konyhás lakás. Irásbeli ajánlatok: Fischer Ernő, Ujpest, Deák-u. 56.

Kivándorlók!
Használt és uj
hajókofferek és bőröndök
nagy választékban
WEIL Népszinház-utca 26
Telefon hivó: 136—816
SZOMBATON ZÁRVA

A palesztinai ZSIDÓ ÁLLAM megalakulása alkalmából ISRÉTHI: Gyakorlati
HÉBER-MAGYAR SZÓTÁR
ára december hó 31-ig 58.— Ft helyett 50.— Ft
Kapható minden könyvkereskedésben és a főbizományosnál: FISCHER könyvkereskedésben, V., Bajcsy Zsilinszky-ut 58

Székely Emil ékszerész Rákóczi-ut 26
Brilliánst, ékszert, aranyat, ezüstöt, órát vesz, cserél és elad.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Chanuka ünnepi istentisztelet a dohányutcai templomban

Chanuka ünnepének első estjén, vasárnap, a Dohány-utcai templomban díszes, ünnepélyes istentiszteletet tartott a Pesti Izraelita Hitközség. A templom összes hajóit és a karzatokat teljesen megtöltötte a közönség. Az ünnepi gyertyagyujtás szertartását *Linetzky* Bernát főkántor végezte el és az énekkar kitünő közreműködésével az istentiszteleten ő énekelt művészi tudással és átérzéssel. Dr. *Katona* József rabbi mondott ünnepi beszédet, amelyben az idei Chanuka időszerü jelentőségét méltatta. Örömének adott kifejezést afelett, hogy *a pesti zsidóság lelkéből az elmult szörnyü idők nem oltották ki a hagyományok szeretetének olajmécsesét és a vallásos hit kis korsó olajának csodája ma is megvalósul itt, amikor ezrek és ezrek vonulnak fel a templomba ünnepi áhitatra.* Ezután ünnepélyes emelkedettséggel folavatta a Dohány-utcai templom uj hatalmas ezüst *Menóráját*, amelyet a háboru és gyülölet éveiben elorzott templomi Menóra helyett emelt az áldozatosság. Köszönetet mondott *Wosner* Mayer főgondnoknak, akinek buzgalma és lelkesedése, amellyel évtizedek óta gondozza a Dohány-utcai templomot, megteremtette az uj nyolckaru gyertyatartót. A meghatóan istentiszteleten elénekelték a Hatikvát, majd az esti imádsággal végetért az áhitatos ünnepség.

Chanuka-ünnepség Budán

A Budai Hitközség elöljárósága régi hagyományt követve, fehér asztal mellett Chanuka első estjén vendégül látta a hitközség érdeklődő tagjait. A Menóra lángját *Sirota* Sándor főkántor gyujtotta meg művészi és áhitatos énekével és a jóhirü Zsigmond-utcai templomi vegyes-kar brilliáns közreműködésével. Dr. *Benoschofsky* Imre főrabbi ünnepi beszéde a Chanuka uj értelméről szólt, amelyet a Zsidó Állam megvalósulása adott a régi ünnepnek. *Bicskei* Jenő hangulatos geitó-emlékezése és *Freund* Dezső elöljáró érdekes felszólalása után dr. *Csobádi* Samu elnök üdvözölte házigazdai minőségben a vendégeket és jelentős szavakkal fejezte ki az egész zsidóság osztatlan örömét Erec Jiszrael függetlensége felett. A kellemes, hangulatos este a Hatikva hangjaival ért véget.

A Hadviseltek Bizottsága Chanuka-ünnepsége

Vasárnap este tartotta hagyományos hálaadó Chanuka-ünnepségét a volt Hadviseltek Bizottsága, Ruhagyüjtő Század és Abonyi-utciaiak közössége. Az ünnepségen megjelent *Stöckler* Lajos elnök és *Domonkos* Miksa ügyvezető. Megnyitó beszédet *Adorján* Antal mondott amelyben megemlékezett a Zsidó Állam ujjászületéséről. *Ábrahámshon* Manó pesti főkántor végezte nagy művészettel a gyertyagyujtás szertartását, *Gottschall* Jakab orgonakiséretе mellett. Utána dr *Katona* József pesti rabbi mondott ünnepi beszédet, amelyben arról szólott, hogy ezidén a *nyolcadik Chanuka-ünnepséget* tartja az a közösség, amely a munkaszolgálatosokért és mint munkaszolgálatos állt helyt a történelmi zsidó kötelesség teljesitésben. *Zoltán* Irén a tel-avivi opera művésznője, héber dalokat énekelt nagy sikerrel. *Reiner* Károly orgonakisérete mellett, majd *Ascher* Oszkár előadó-művész szavait művészi átérzéssel, végül *Feleki* Rezső budai főkántor énekelt sok tapsról kisérve. Megrázó erejü zárószót *Ripper* Frigyes mondott s felhivta a jelenlevőket a Zsidó Állam ujjáépitő munkájának támogatására.

A Pesti Izr. Hitközség Alkalmazottainak Szociális Bizottsága és Alapitványi Közkórházának Kulturcsoportja

jól sikerült Chanuka-estet rendezett vasárnap este a Fürst Sándor-utcai kulturteremben. Az ünnepségen résztvett a hitközség és a kórház vezetősége *Stöckler* Lajos elnökkel az élén. *Domonkos* Miksa a hitközség ügyvezetője és dr. *Benedek* László a Zsidó-kórház igazgató-főorvosa bevezető beszédeikben méltatták az önálló zsidó állam jelentőségét, a győzedelmes Chanukát és rámutattak arra, hogy mily fontossággal bir a baráti kapcsolatok ápolása és kimélyitése a Hitközség és a kórház dolgozói között. A zsufolt terem közönsége szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta az est szereplőit: *Ábrahámsohn* Manót, *Gombos* Mártát, *Dékány* Bélát, *dr. Feiner* Györgyöt, dr. *Beindorfer* Alfrédot, dr. *Bársony* Jenőt, *Gergely* Józsefet, *Relle* Pált, *Rajna* Alicet, *Sztárai* Mártont, *Weisz* Ödönt, *Pécsi* Blankát, *Szenfiványi* Kálmánt és *Kollmann* Andort. A Chanuka-est rendezéséért *Gergely* Józsefet és *Koltai* Zoltánt illeti dicséret.

A Pesti Izr. Hitközség VII/b. körzetének

hölgybizottsága vasárnap délután 5 órakor az Elszer és Drágakő csarnok nagytermében müsorral és táncal egybekötött jótékonycélu uzsonnadélutánt rendezett, a körzet szegényeinek támogatására. Az ünnepségen nagy közönség jelent meg, élén *Stöckler* Lajossal, az Országos Iroda és a Pesti Izr. Hitközség elnökével *Ábrahámsohn* Manó főkántor gyujtotta meg a Chanuka gyertyát és mély átérzéssel liturgiai dalokat adott elő. *Domonkos* Miksa ügyvezető a VII/b. körzet eredményes társadalmi munkájáról és a Zsidó Állam jelentőségéről tartott nagyhatásu beszédet. Dr. *Egri* Sándorné, *Herrstein* Lajosné, *Bock* Vilmos és *Herrstein* Lajos szólottak ezután a nagyszámban megjelent közönséghez, majd Mischa *Bernstein*, *Vig* Tommi és *Halmay* György szórakoztatták a vendégeket, akik igen jó hangulatban az éjféli órákig maradtak együtt.

A Mikéfe Chanuka ünnepélye

A mult tradicióihoz való visszatérés egyik megnyilvánulása volt a Mikéfe ezidei chanukai ünnepélye azzal, hogy *a felszabadulás óta elsőizben avatta fel a tanoncidejüket kitöltött növendékeit. Komját* Ernő, az egyesület elnöke avatta fel őket, megjelölve a követendő utat és kijelentette, hogy a jövőben is segitő készséggel áll mellékjük az egyesület. Utána *Kertész* Ödön igazgató meleg szavak kiséretében kiosztotta az imakönyveket és okleveleket. A Joint Gyermekosztálya nevében *Kallós* Arnold intézett buzditó beszédet az ifjakhoz, kiknek nevében *Kain* Albert köszönte meg az egyesület és a Joint támogatását. Az otthon termében — mely zsufolásig megtelt az egyesület támogatóival és az ifjusággal — lefolyt ünnepélyt hangverseny követte, melyen *Fenyő* Emil, *Vidor* Ferike, *Ladányi* Ilona, *Gergely* Kató, *Szenkár* Dezső és *Frölich* Józsa művészek szerepeltek, a növendékek pedig ereczi dalokat énekeltek és részleteket mutattak be Stefán Zweig: Jeremiás c. müveiből. A hangulatos ünnepély *Lichter* Sándor alelnök záróbeszédével, majd a Hatikva elénekelésével fejeződött be. Utána 150 gyermek részvételével uzsonna volt.

A Pesti Izr. Hitközség

Vallásoktatási Ügyosztályának felügyelete alatt működő állami, városi és nem-zsidó felekezeti iskolák izraelita növendékeinek Vallásos Körei számos Chanuka-ünnepélyt rendeznek. A vallástanárok és liturgiai énekhanárok jól ismerik és szolgálják az ügyosztály erre vonatkozó célkitüzéseit: a Chanukát élményé tenni minél több zsidó gyermek számára.

A Chanuka-ünnepélyek közül kiemelkedik a *Vallásos Körök központi Chanuka-ünnepélye, amely a Fiu-árvaház kultúrtermében lesz* december 11-én, csütörtökön délután ½6 órakor. (VII. Vilma királynő-ut 25.)

Rozgonyi gyermekfénykép
ma is a legszebb
ünnepi ajándék

Iskolák Chanuka-ünnepélye

A Wesselényi Miklós leányok kereskedelmi középiskola és a Dob-utca 85 szám alatti ált. iskola növendékei *Sztrimber* Miklós vallástanár rendezésében igen jól sikerült müsoros Chanuka-ünnepélyt tartottak. Az előadáson szindarabok, szavalatok és énekszámokkal a növendékek szerepeltek. A gyermekkórust *Varró* Lajosné tanárnő tanitotta be.

*

A Budai Izr. Aggok és Árvái Menházegyesülete chanukai müsoros estet rendez december 13-án, szombat délután ½6 órakor a „Szenes Anikó" otthon disztermében (Keleti Károly-utca 22). *Benoschofsky* Imre dr. budai főrabbi tartja az ünnepi beszédet, *Sirota* Sándor végzi a gyertyagyujtást, mig a müsoros részben szerepel *Komor* Ági hárfamüvésznő, *Simon* Zsuzsi és *Szigeti* Jenő előadóművészek és *Zoltán* Irén, a tel-avivi opera tagja.

*

A Haovéd Haszocialista (Ichud-Mapáj) Chanuka estjét december 13-án este 7 órakor lesz a Britannia szálló nagytermében. Közreműködnek: *Benoschofsky* Imre dr. *Schnürmacher* Zoltán, *Surányi* Éva, *Brandl* Hanna, *F. Sándor* Vera, *Weisz* Ferenc és a *Haboném* táncegyüttes.

Lilly" NŐI DIVATSZALON
EREDETI AMERIKAI RUHATERVEK ÉS
Blouse különlegességek
FORRÓ ALADÁRNÉ
a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője
IV., Petőfi Sándor-utca 2, 1 emelet
GIRÓ TAG!

Jó és olcsó
függönytartó
képkeretek
SZÉCSÉNYI
VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224-288.

PAPIR, IRÓSZER
üzleti könyvek, kartotékok, amerikai naplók és átiró könyvek.
WEINBERGER ÉS FEJÉRNÉL
VI., Deák-tér 6. (Anker-palota).
Tel.: 426—613.
ÚJÉVI NAPTÁRAK!

A pontos, megbizható
„DAVAJ" BOY-vállalat
mindent elintéz. — (Éjjel-nappal)
Óránként 6 Ft.
Király-utca 21. Telefon: 226-893

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Isaszegi ismerőseim

Irta: György Endre

AMILYEN hiressé vált Isaszeg a 48-as szabadságharcban, olyan hírhedt lett a legutóbbi évek rablóhadjárataiban. Az alig hatezer lakosu pestmegyei nagyközség egyik főfészke volt a nyilasoknak. Ezrével hurcolták ide a szerencsétlen férfiakat és nőket, akiket „sáncásás" ürügyén sanyargattak; foszlogattak és amikor már nem volt mit elszedni tőlük, halomra lövöldöztek. *Fonyó, Mittelmayer* és *Ádám* „testvér", meg *Dési* „főtestvér" még hiányzik abból a diszes galériából, amely nemrégiben kézrekerült. Pedig Dési mester volt az, aki a népbiróság előtt a minap leszerepelt „néptestvérekhez" hasonló furiaként kegyetlenkedett; csakhogy amig a most halálraitélt *Szakáll* Mihály és három társa nőkön töltötte ki a bosszuját; gyönge és védtelen nők szorongatott helyzetével élt vissza és önmaguk ásta sirba hullatta őket, addig a főnyikas, az egész isaszegi és környéki tábor réme, férfiakkal müvelte ugyanezt. Ezuttal tehát nem Isaszeg történelmi jelentőségével, az 1849 április 6-án megvivott nagy csatával és a magyar honvédségnek az osztrákok felett az isaszegi sikon aratott hatalmas győzelmével foglalkozom. Hanem azzal a szánalmas és egyoldalu háborúval, amelyet állig felfegyverzett, riasztó külsejü, marcona nyilasaink vivtak teljesen kiszolgáltalott, minden „felszereléstől", tehát még zsebkésétől, öngyujtójától és kézilámpájától is *megfosztott polgárokkal*. A harc tulságosan egyenlőtlen lévén, egy pillanatig sem volt kétséges, hogy az ujabbkori isaszegi csatában csak a pisztolyos banditák, ezek az éjjelről-éjjelre haracsoló, órát, láncot, pénzt és levéltárcát szenvedélyel gyüjtögető eszmelovagok győzhetnek...

ÉN IS ama szerencsétlenek közé tartoztam, akiket Németországba való elhurcolásuk előtt a KISOK-pályáról elindulva, a kacskaringós gödöllői országuton át Isaszegre cipeltek. Itt, bár csaknem valamennyien megjárluk már az élet iskoláját, „osztályismétlésre" utasitottak és az elemi iskola szük tantermeibe nyomtak be. Előbb a földszinten tanyáztunk, de ide később bajtársnőinket helyezték; bennünket pedig felszoritottak a padlásra. Hajnalonként, a dagadó sárban és a nyulós ködben földmunkára hajtottak ki. Ott küszködtünk a két-három méter mély gödrökben, bokáig érő, csonthagyó talajvizben késő estig. *A halálveszedelem örökös volt;* hiszen nyilasaink lövésre kész fegyverrel „ellenőrizték" a munkát és hajtották állati robotra a munkásokat. Abba, akinek „tempója" nem telszett, haladék és gondolkodás nélkül belesütötték a pisztolyt, Manlichert, gépfegyvert. De nem panaszkodni akarok és nem is az a célom, hogy ujra idézzem a rémeket. Ez csak indokolása annak, hogy miért mentem el az „isaszegiek" tárgyalására a népbiróság Rácz-tanácsa elé. A „jogosultságomat" igyekszem igazolni, azt, hogy a magam bőrén szereztem meg a passepartout a belépésre; arra, hogy nappali világításban kerüljek szembe ezekkel a tömeggyilkosokkal és közönséges rablókkal. (Eddig jórészt éjjel találkoztunk, mert a takarodó utáni időt találták alkalmasnak arra, hogy az isaszegi iskolában vizitéljenek.) A helyzet kicsit megváltozott, most őket vallatták, akkor ők vallattak; annakidején én voltam a bünöknélküli delikvens, ma végre ők ülnek valóban elkövetett szörnyüséges *deliktumok* miatt a vádlottak padján. Jól megnéztem „magamnak" őket és a viszontlátás izgalmában majdnem felordítottam (szinte megfeledkezve a biróság iránti köteles tiszteletről!): *Ahá, ezek azok!* Ezek a mi sanyargatóink és aszszonytársaink öldöklő istenostorai! Ez a szemüveges, sunyi, szipogó, cipőgombszemü, karvalynyaku, sápadt férfiu, ez Szakáll Mihály, az „elsőrendü" vádlott, aki igen udvariatlanul maga puskázott bele abba a szép és fiatal leányba, aki nem birta az éhezést és aki „tilalom ellenére" beszökött a faluba, hogy még el nem rabolt pénzén élelmet vegyen. A szakálnélküli Szakáll adta a parancsot arra, hogy a csak ugy találomra kiválogatott munkaszolgálatos nőkkel ásassák meg a sirjukat (micsoda perverzitás már maga a gondolat is!) és „eresszenek beléjük" golyót, majd belehanyatlanak ezek az ifju testek a rideg, barna gödörbel *Brancs* ur a „másodrendü", olyan higgadtan figyel, mintha nem is róla volna szó. Látszólag olyan békés és nyugodt, mint a jó családapa. *Lencsés* Isaszegen fekete körszakáit viselt, hogy annál félelmetelebb legyen. Szakállának helye most sárgán világit, mert ez szánalomkeltőbb és jobban „áll" testi nyomoruságához, ami *ott* nem szánalomra, hanem még szadistább, bosszuállóbb cselekedetre késztette. *Palagának*, ennek a tökfejü, szöghaju, vigyoriképü, igazi bünöző-tipusu nyilasnak (akivel nem szivesen találkoztam az isaszegi iskolában, még kevésbbé szivesen találkoztam volna az isaszegi erdőben), első szóra elhiszem, hogy *a politikához buta volt;* buta is maradt minden egyébhez, de ahhoz volt esze, hogy az összekölözött kezü leányra jöjjön és amikor az első „menetre" nem halt meg, társaival közösen „sorozattal" küldje a másvilágra. Ez az önmagát butának deklaráló nyilastestvér olyasféle figura, mint, aki az utcára telt háziszemétben szokott turkálni és nagy diadallal emeli ki onnan a kidobott csirkebelet... Persze, mind a négy diszmadár nem tud semmit, nem tett semmit, olyan ártatlan, mint a ma született bárány és azt is igyekszik elfelejteni, hogy nem is olyan régen *félelmetes, rettegett és halált osztogató bandavezér volt Isaszegen,* amelynek dicsőséges hirét nemcsak a tetteikkel, hanem már a puszta jelenlétükkel is megcsufolták... Kihagyó memóriájukat alaposan fel tudnám frissiteni asszony- és leánybajtársaimnak még ma is fülemben csengő, elesitilhatatlan zokogásával, meg a rémült, hüledező hangjával és a padlásfeljárat vaksötétjében is világító mészfehér ábrázatával, amikor hirül hozták, hogy *ott voltak, látták* a gyilkosságokat és tulajdon apró kezükkel (mutatták remegő kezüket!) kaparták a homokot a holttestekre. — Borzasztó, szörnyüség! — ismételgették és sirtak. — Holnap mi jövünk sorral

*

MINDEN bebizonyosodott a tárgyaláson, ugyannyira, hogy mintegy harminc-negyven tanut, aki érthető izgalommal ágált a tanácsterem előszobájában, már ki sem hallgattak. Nem hiányzott a vallomásuk, hiszen az egész „tényállás" világosan állt a népbiróság előtt. És ekkor felállt egy szakállas remete, az élő mult, egy nyolcvan év körüli ügyvéd, akinek egész külseje, beszéde és gondolkodásmódja olyan, mintha még most is rajta ülepednék az elmult harminc szélsőjobboldali esztendő pora. (Hiába bizonygatta, hogy hát ő *azért* nagyon szereti *azt* a szerencsétlen, üldözött népet.) Ő *maga is folyton arról sopánkodott*, hogy bizony már nem jól hall, meg nagyon öreg lévén, rosszul is emlékszik... Ez az ügyvéd ur, a fővádlott védője, nagyon meghökkentett. De nemcsak engem, hanem a hallgatóságot is, amely nyugtalanul izgett-mozgott a helyén, ugy, hogy a páratlanul objektiv tanácselnök kopogtatott is a ceruzájával és csöndre intett, mondván: — Az ügyvéd ur kötelességét teljesiti, ne tessék őt zavarni nehéz munkájában!... A jogászmaluzsálem közben igy „védte" az „elsőrendü" gyilkost: „Hiszen a zsidóknak mindig jó dolguk volt itt; a békeboli *vicclapoknak* ők voltak a legderusebb, legtöbbet szerepeltetett figurái"... (Nesze neked!) „Aztán meg az ezer nőből *mindössze* csak kettőt öltek meg, a többi nem lehetne itt a tárgyaláson, erőben, egészségben, ha a vádlottak olyan vérengzők lettek volna!" (Kár, hogy nem 998 esett áldozatul és kettő volna a tanul) „Hiba, hogy a munkaszolgálatos nők bajtársai, a zsidó férfiak, nem védték meg a nyilasokkal szemben az üldözött asszonyokat, leányokat!" (Az, hogy a nyilaskeresztes „lovagok" nem átalották eléggé lovagiatlanul a „gyengébb nem"-et is pusztitani, kisebb hiba!) „Ki védte volna meg ezeket a nőket, talán csak nem *egy* Bajcsy Zsilinszky Endre?" (Miért éppen a mártirpolitikus jutott az eszébe?) „Ezek a nyilasok is kényszer alatt álltak"... (A saját öldöklési vágyuk kényszere alatt!) „Ez az öreg... (és itt Szakáll Mihályra mutatott) magam sem tudom micsoda... ez az *öreg hülye vádlott*..." (Ez az „öreg hülye" akkoriban csoportfőnök, „vezér" volt!) „Öt gyermeket adott ő a hazának..." (Kérdés, hogy a „hazának" éppen ilyen gyermekekre van-e szüksége? A gyermek egyébként az egész ho-

A VARSÓI JIDDISCH SZINHÁZ
művészegyüttese folytatja ujabb sikerrel gazdagitott diadalutját
a Zeneakadémia Kamaratermében
minden hétfőn, kedden, szerdán este pont 7 órakor
és minden szombat, vasárnap délután pont 4 órakor
MISCHA BERNSTEIN
és művészegyüttese bemutatja a Jiddisch Szinház idei szezonjának legnagyobb slágeroperettjét, a
MAZEL IN LIEBE
(Szerencse a szerelemben.) Operett 3 felv. és 2 képben
Csupa jiddisch dal, tánc, humor és zene
Figyelem! Az előadások este pont 7 órakor, d. u. 4 órakor kezdődnek!
3 órás kacagó orkán! Okvetlenül nézze meg!

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

rogkeresztes világban „súlyosbító körülmény" volt; hiszen az anyáknak a gyermekük miatt, velük együtt kellett elveszniök!)

Mondhatom „jókora adag türelem kellett ezeknek az „érveknek" végighallgatásához.

*

AZ ISASZEGIHEZ hasonló pörök kapcsán, mint annyi gyalázatos eset szemtanuja és szenvedője, szeretnék néhány megjegyzést tenni az ugynevezett „tárgyi bizonyitékokról". Megértem, hogy a törvény ilyeneket követel ahhoz, hogy valakinek a bünössége fölött dönthessen. De bele kell illeszkedni *az akkori idők levegőjébe*, a megkergetettek és megsanyargatottak helyzetébe, viszsza kell „felejtkezni" a vérben uszó közelmultba. És akkor vegyék tudomásul, hogy a *magamfajta* sorsu ember nem gyüjthetett *tárgyi bizonyitékokat*, nem hozhatta magával a nyilasok kilőtt golyóit (ha csak a testében nem), sem pedig a másvilágra küldöttek skalpjait. Nemcsak azért, mert bizonytalan volt, hogy az ellenünk fenekedők jóvoltából *megérjük-e a másnapot*, hanem azért is, mert a ceruzáért, papirosért, feljegyzésért, az ezer halálon kivül ezeregyedik járt. *Ma* a szabadság miliőjében, amikor semmiféle veszély nem fenyeget és amikor egyre messzebb kerülünk a rémület nappalaitól és éjszakáitól, kicsit tulkönnyedén ugorjuk át azoknak az időknek a buktatóit, árkait és farkasvermeit, amelyeket egyenest nekünk ástak és amelyekbe minden pillanatban belezuhanhattunk. A nyugalom légkörében minden másképen hat és ha nem volna olyan tengersok áldozata a vészmadár-rezsimnek, *véletlenül* életbenmaradottak magunk is derülnénk azon, hogy mennyire féltünk, sőt — ó, shoking! — megijedtünk! De higyjék már el végre, hogy *a pokolravettetéssel való fenyegetődzés soha egyetlen pillanatra meg nem szünt* és ha az ilyen borotvált Szakállnak, vagy szakállas Lencsésnek kedve szottyant gyilkolni — akár azért, mert gyufát talált a zsebünkben, akár azért, mert rossz kedvében volt, — *ebben senki meg nem akadályozhatta és nem is akadályozta!* Ezek a kuvikok 1944-ben nem dadogtak, hanem az esti szürkületben elindultak köruljukra és az Isten lett légyen irgalmas azokhoz, — mindegy, hogy az isaszegi, vagy más tábor ketrecében vergődtek — akikre ráhuhogtak! A halál eljegyzettjei voltunk és ők a halál ügynökei, akiknek falánksága, mohósága fékezhetetlen.

Ujabban a ludasok és támogatóik részéről elkezdődött valamiféle mellébeszélés, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy bagatellizálják azt, amit a Szakállok és sakálok müveltek. Holott bünük nem lesz kevesebb, ha azt „elkenni" igyekeznek. Nekünk, kortársaknak és szenvedőknek, mint az élő lelkiismeret megtestesitőinek, *kötelességünk* mindenütt ott lenni, ahol számot adhatunk az embernek ember ellen való lázadásáról, akár sokallják egyesek a tanukat és keveslik a tárgyi bizonyitékokat, akár nem. Mindaz, amit láttunk, amit átéltünk, vádol és megtorlás után kiált! A fenevadak nem érdemelnek kiméletet!

Debrecenbe érkezett munkaszolgálatos hadifoglyok:

Fischer László Bpest, Barcsay-u. 11. Jászberény, 703. Krasznagolsz 7027.

Ellenbogen László, Kaposvár, Árpád-u. 2. Marcalli IV/2. Krasznagolsz 7027.

Schneider Géza Bp., Terézkörut 32/c. Vác 101/334. Krasznagolsz 7027.

Weiszkron Miklós Debrecen, Széchényi-u. 5. Orosháza 106/4. Krasznagolsz 7027.

Goldner József Debrecen, Cserepes-u. 9. Püspökladány 106/6. Krasznagolsz 7027.

Klein Gusztáv Törökszentmiklós, Püspökladány 106/6. Krasznagolsz 7027.

Róth József Bp., Király-u. 51. Sárospatak 108/39.

Oroszországból hazatért és a Degobnál Budapesten jelentkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Bárdos József 2/7. Krasznogorszk, Akáczfa-utca 29.

Burger György 107/8. Krasznogorszk Akáczfa-utca 29.

Korn Arthurné, Mozsga—Kudinszkája, Bank-utca 6.

Stark Kálmán, Mozsga—Kudinszkája Bank-utca 6.

Barna György, 5/3. Orel, Mohács-utca 18/a.

Farkas József, Balta, Alkotmány-utca 4.

Dr. Kárdos Ferenc 701/16, Krasznogorszk, Damjanich-utca 12.

Lunger István, 107/4. Krasznogorszk, Népszinház-u. 36.

Matheser János, 9/5. Krasznogorszk Lónyai-utca 14.

Moskovits Béla, 101/18. szám, Krosznogorszk, Farkas János-utca 20.

A Degob jelentése Oroszországban tartózkodókról

Baltában (Oroszország) tartózkodók névjegyzéke:

Baumgarten Sári varrónő, kb. 34 éves Nagyvárad.

Deutsch Ernő borbély, kb. 29 éves, Nagyvárad.

Friedmann Sándor autószerelő, 30 éves, Szatmárnémeti.

Goldstein Szeréna varrónő, kb. 33 éves, Vajdahunyad.

Neuwirth, kb. 40 éves, Bpest.

Neuwirth Tibor, kb. 21 éves, Budapest.

Krasznogorszk-ban 7027/1. lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Guttmann Antal, M. M.-szigel, 24 éves, kántor.

Natonek László, Budapest, 36 éves, mérnök.

A DEGOB információs osztálya (Bethlen-tér 2., I. 36.) közlése szerint fentnevezettek egészségesek és rövidesen hazatérnek.

„Munkát a munkaszolgálatosoknak"

Az *Uj Élet* — a zsidó köz érdekében — folytatólagosan közli a DEGOB információs osztályának felhivását, amelyben a munkaadókat felszólitja, hogy munkát juttassanak a fogságból visszatért munkaszolgálatosoknak. — Száraz felhivások ezek, egyszerü szavak, különböző mesterségek felsorolása.

A felhivásnak az első időkben igen nagy visszhangja volt. A zsidó munkaadók megértették és megérezték, mi húzódik meg a felhivás mögött és az akciót magukévá tették.

De multak a hónapok, a hetek és a szokott érzelmi fellobbanásra ráhullott a közöny lepleje.

S a munkaszolgálatosok munka nélkül tengődnek.

Zsidó emberek, akik végigszenvedték a poklokat, akiket idehaza a szétrombolt családi tüzhely fogad, akiknek senkijük nem maradt, akiknek nemcsak kenyeret, de uj életlehetőséget jelent a munka — a reménytelenség hinárjában fulladoznak.

Ezek a szenvedésekben és munkában fizikailag megedződött nem segitséget kérnek, hanem bármilyen munkát. A bőrdiszmüves elmegy napszámosnak, a géplakatos utazónak, a kereskedő segédmunkásnak.

Lehetetlen, hogy ezt ne értsék meg a zsidó munkaadók, akik jó munkást és jó munkát kapnak, ha ezeket a munkaszolgálatosokat alkalmazzák.

Minden zsidó munkaadó a legkisebb munkaalkalmat is jelentse be a DEGOB információs osztályán. (Bethlen-tér 2., I. emelet 36.)

A munkábaiktatás a szakszervezetek közbenjöttével történik.

Emléktáblaavatás a Leányárvaházban

December 8-án délelőtt zsufolásig megtelt a Leányárvaház temploma. A 109/35. zsidó munkászázad életbenmaradt tagjai gyültek össze, hogy leleplezzék a márványtáblát, amely a század martirjainak emlékét hirdeti. A kegyeletes ünnepséget a honvédelmi miniszter, az I. kerületi katonai parancsnokság és más közületek képviselőinek jelenlétében tartották meg. A megrázó hatásu gyászbeszédet *Schwarcz* Mór dr. a Leányárvaház rabbija mondotta. Ezután a Partizán Szövetség és Munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetsége nevében dr. *Mező* László és *Telkes* Imre mondottak beszédet. A honvédség nevében *Fodros* százados szólalt fel. Az életbenmaradt bajtársak nevében *Gál* György emlékezett meg a martirokról és dr. *Juhász* Attila századosról, aki igyekezett megmenteni a parancsnoksága alatt álló munkaszolgálatosokat. A bensőséges emlékünnepség után a bajtársak megalakitották a Leányárvaház baráti körét.

A Mikéfe kertészképzőtelepére

vezetőt keresünk

kinek feladata lesz a termelés irányitása, az adminisztráció, az iskola és az ezzel kapcsolatos otthon vezetése. Pályázhatnak **kizárólag főiskolai végzettségü okleveles mezőgazdák, vagy kertészek.** Ajánlatokat okmánymásolatokkal az egyesület központi irodájában (XIV. Hermina-ut 49.) lehet benyujtani.

A MIKÉFE elnöksége.

Talesz, t'filin kegyszer és héberkönyvek vétel-eladás **Jahrzeittábla készités.** UNGÁR MÓRNÁL, Király-u. 12. kapu alatt vagy I. emelet 4.

Figyelem!

Duplán füstölt libahus Frissen olvasztott libazsir Zsirnakvaló, husvéti is kaphatók Freireich Henrick orth. kóser haromfikereskedő, Debrecen, Pásti-utca 2.

Uj KÉZIKOCSIT honnan végy? Bajnok-utca 34

PUHAFASZAKMÁBAN 15 évi praxissal, hazatért munkaerő elhelyezkedést keres. Megkeresést „Detektista" jeligére a kiadóba kérek.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Tiz munkaszolgálatos

Irta: GELLÉRI MIKLÓS

E sorok írója a negyvenhármas-negyvennégyes szomoru esztendőkben de sokszor vette fel hivatali szobájában a telefonkagylót, amikor a Margit-körúti katonai fogházból az ügyeletes őrmester telefonált és hivatalos hangon közölte: „kivégzés lesz, küldjenek rabbit".

Fájdalmas kötelesség lenne összeállitani azoknak a hős munkaszolgálatosoknak a névsorát, akiket a Margit-körúti vérbirák jog- és törvényellenesen kivégeztettek. Most került nyilvánosságra a napisajtóban a sokszáz itt mártirhalált halt munkatáboros közül tiznek a neve, akik 1944 december 4-én fejezték be ifju életüket a budai fogházudvaron.

Előző irásaimban többizben tettem szóvá, hogy amig az északi országokban és Jugoszláviában a lakosság egy emberként ellenállt a megszálló németekkel szemben, addig sajnos nálunk, milyen kevesen voltak azok a hősök, akik tanujelét adták annak, hogy jogtalannak tartják a megszállást és véleményüket nemcsak hangoztatták, de azt cselekedeteikkel is alátámasztották. Amikor hangoztatom, hogy kevesen voltak, ugyanakkor kötelességemnek érzem, hogy elégtételként megemlékezzem arról, hogy igenis — ha nem sokan — de mégis voltak hős ellenállók, akik életükkel fizettek bátor kiállásukért.

Sokan azt kifogásolták, hogy miért a nem zsidó vallásu magyaroktól vártam — hiába — az ellenállást, amikor a németek tulajdonképpen a zsidók ellen foganatositottak rendszabályokat, amely hatszázezer életet követelt; mért nem a zsidók álltak ellen, hisz az ő bőrükről, az ő életükről volt szó. Ezekre a kifogásokra azt válaszolom, hogy elsősorban téves az, mintha a német megszállás kizárólag a zsidók ellen irányult volna, hiszen köztudomásu, hogy a megszállás az ország valamennyi lakosára szégyenteljes volt, nem beszélve arról, hogy az elhasznált és elhurcolt értékek mily nagy mértékben járultak hozzá az ország elszegényedéséhez.

Ami pedig a zsidók — csak a zsidók — ellenállását illeti; a gyermek is tudja, hogy önmagukban a zsidók ellenállása a fegyveres német erőkkel szemben teljesen reménytelen vállalkozás lett volna, sőt ez esetben okuk, — látszólagos jogcimük — lett volna a megszállóknak a zsidóság maradék nélküli, teljes kiirtására, amitől igy is csak a diadalmas Vörös Hadsereg villámgyors közeledése mentett meg bennünket.

Mégis voltak hősök, mindkét oldalon. Amint a hiradás beszámol: az emlitett napon több mint husz ártatlan embert végeztek ki, derék hazafiakat, akik résztvettek az ellenállási mozgalomban. A kivégzettek között volt tiz 18—20 éves ifju munkaszolgálatos, akik katonai egyenruhába öltözve rendkivüli höstetteket vittek véghez. Mint a Prónay különitmény állitólagos tagjai, foglyokat szabaditottak ki, szabotázscselekményeket végeztek és lőszerraktárakat igyekeztek felrobbantani.

Most került elő a három év előtti itélet. A mártirhalált halt hősök hozzátartozói rehabilitálást kértek. A budapesti 1. honvédkerületi parancsnokság birósága kimondotta, hogy a tiz halálraitélt és kivégzett munkaszolgálatos *„bünösségét megállapitó és a halálbüntetést kiszabó itélete meg nem történtnek tekintendő és ehhez az itélethez semmiféle hátrányos jogkövetkezmény nem fűződhet."*

Szomoru elégtételadás ez a mártirok szülei számára. Könnyes szemmel olvassák ők a rehabilitációt, amely „meg nem történt"-nek nyilvánitja az itéletet. A porig gyászba sujtott szülők számára, sajnos ezen az itéleten nem változtat a rehabilitáció, mert az ő szemükben az itélet csak akkor volna megváltoztatható, ha gyermekeik ujból életre hivhatók lennének. Az ő fájdalmukat nem enyhiti az a körülmény sem, hogy rövidesen kilátás van a kivégzettek utólagos előléptetésére és kitüntetésére is.

Iktassuk ide a tiz hős munkaszolgálatos nevét: *Gipsz* József, *Frommer* Tibor, *Gonda* László, *György* Tamás, *Holló* András, *Káldor* György, *Komlós* György, *Marton* Iván, *Pichler* Pál, *Varró* András és hajtsuk meg előttük a kegyelet és emlékezés lobogóját.

Ne hogy utólag az egyoldalu**ság** vádja illethessen bennünket, közölnünk kell, hogy a sajtóközleményből nem tünik ki az egyidejüleg kivégzett nem zsidó ellenállók neve, mert egyébként, természetesen azokat is felsorolták volna.

A budai mártirok emlékét

a Budai Hitközség a templomokban fogja megörökiteni, s a neveket a kegyeletnek megfelelő emlékkönyvbe, — a vértanuk személyi adatainak bejegyzésével — bevezetni. A Budai Izr. Hitközség kéri a hittestvéreket, hogy az emlékkönyvbe való felvétel céljából a budai mártirhozzátartozóinak adatait a hitközség irodájában (II. Fő-utca 12 sz.) lehetőleg személyesen bejelenteni sziveskedjenek. A bejegyzés dijtalan.

Kurt Schumacher az antiszemitizmus könyörtelen megsemmisitését követeli

Kurt *Schumacher*, a német szociáldemokraták vezére, akinek pártját most Antwerpenben felvették a szociáldemokraták európai közösségébe, New Yorkban nagy beszédet mondott egy gyülésen az antiszemitizmus ellen.

— Hogy az antiszemitizmus semilyen formája létre ne jöhessen — mondotta —, *könyörtelenül és kiméletlenül le kell törnünk minden antiszemita mozgalmat és a legnagyobb szigorral kell megbüntetnünk az antiszemita gonosztevőket.* Mi németek — akár bünösnek érzi magát valaki, akár nem, — *bünösek voltunk* és nagy bünt kell jóvátennünk. *Minden németnek az a kötelessége, hogy elősegitse a zsidók ellen elkövetett bünök jóvátételét*, mert csak igy szabadulhat meg minden német lelkiismerete a ma még sulyosan terhelő nyomástól.

Az angliai zsidó hősök emléknapja

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* közli, hogy most zajlott le Londonban az első és második világháboru *Zsidó Hőseinek Emléknapja.* Az emléknap istentisztelettel kezdődött a Whitehall-ban levő Cenotaphban. *Lord Alanbrooke* birodalmi tábornagy fogadta a zsidó frontharcosok diszmenetének tisztelgő elvonulását. A gyönyörüen dekorált zsidó hősök menete mély benyomást keltett a közönségben. *A skóciai zsidó katonák hagyományos nadrágszoknyát viseltek és oldalukon duda lógott.*

Chuter Ede bril belügyminiszter beszédet mondott és kifejtette, hogy *a zsidó hősök menete a legékesebb ellenérv a zsidókkal szemben emelt vádak megcáfolására.* A zsidók kitüntetései is mutatják, hogy a zsidó katonák épugy megértették Nagybritannia nagy principiumait, mint Nagybritannia egyéb lakosai.

Belgium kikéri a nagyhatalmaktól a zsidóbántalmazások irányitóit

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* jelenti, hogy a kiküldött kormánybiztosság befejezte a háborus hünösök ügyében folytatott vizsgálatait és most tette közzé első jelentését, amely kizárólag a zsidóüldözésekkel foglalkozik.

Belgiumból 25.437 zsidót deportáltak, ezek közül csupán 1276 tért vissza.

A belga kormány elhatározta, hogy **kikéri a nagyhatalmaktól Falkenhausen és Raeder német tábornokokat,** *továbbá azokat a tiszteket, akik — a tábornokokkal együtt — résztvettek a belga zsidóság deportálásának irányitásában.* Ezeket a német háborus bünösöket a belga birósága fogja felelősségre vonni.

Nyolcezer zsidó él Berlinben

Most zajlott le Berlinben a németországi zsidó hitközségek konferenciája. *A delegátusok jelentős része vegyes házasságban él.* Ekörül nagy viták zajlottak le az értekezleten, mivel **több rabbi azt kivánta, hogy a vegyes házasságban élő zsidók ne rendelkezhessenek bizonyos egyházi tisztségekkel.** Több delegátus hangoztatta, hogy nemzsidó feleségük milyen bátran vállalta közös sorsukat és milyen példás magatartást tanusitott a hitlerizmus vészes korszakában. Más felszólalók viszont *rámutattak a vegyes házasságokkal kapcsolatos elzsidótlanodásra.* **A Jewish Agency most külön iskolákat akar felállitani, hogy megmentse a vegyes házasságokban élő zsidók gyermekeit a zsidóság számára.**

Az értekezleten a berlini hitközség vezetői bejelentették, hogy **8000 zsidó él Berlinben.** *Ezenkivül 7000 zsidó található Berlin környékén három táborban: Schlachtenseeben, Wittenauban és Tempelhofban.*

CIMVÁLTOZÁS!

Ezuton értesitem az igen tisztelt vevőimet és ismerőseimet, hogy a Klauzál u. 13. II. 5/a alól EL-KÖLTÖZTEM. Uj cimen VI., Bajcsy-Zsilinszky-ut 21. I. em. három. WEISZ GYULÁNÉ Kopolovits Ilona, nőiszabó mester. — Szombaton zárva.

Irhabundák Átszabások KLEIN EMIL Telefon: 227-105. szücsmesternél VII., Wesselényi-u. 33. II. emelet 5.

HADIFOGSÁGBÓL most hazatért, orthodox, musszos, bármely üzemben vagy gyárban, mint segédmunkás elhelyezkedne. Blau Jenő, Rumbach Sebestyén-utca 9. I. emelet 12.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

HIREK

— **A zsidóság szerepe a modern filozófiában.** Ezzel a címmel tart előadást a Pesti Izraelita Hitközség Szabadegyetemén (VII., Sip-u. 12.) 1974 december 11-én, csütörtökön délután ½7 órakor dr. *Szemere* Samu. Az előadások látogatása díjtalan.

— **Izraelita vallásos félóra a rádióban.** December 9-én, kedden reggel ½8 órakor chanukai vallásos félórát közvetített a rádió a studióból. Beszédet mondott dr. *Fischer* Benjámin, pesti főrabbi. Énekelt: *Ábrahámsohn* Manó pesti főkántor. A kórust vezényelte *Fraknói* Károly karnagy. Harmoniumon kisért *Gottschall* Jakab.

— **Oneg Sabbat összejövetel a Pesti Izraelita Hitközségben.** December 13-án, szombaton délután 5 órakor tartandó Oneg Sabbat összejövetelen (VII., Sip-u. 12.) *Timár* Magda dr. tart előadást „A Biblia és a modern irodalom (Jeffe, Jona, Judit)" címmel. Héber dalokat énekel a Dror Habonim ifjusági kórusa, *Schwarcz* Mordecháj vezényletével. Az előadások látogatása díjtalan.

— **Szilágyi Sándor kitüntetése.** *Szilágyi* Sándor fővárosi bizottsági tagot, a Közélelmezési Szakbizottság alelnökét, — aki egyébként a Pesti Izraelita Hitközség gazdasági ügyosztályának vezetője — *Bognár* József polgármester *a főváros közélelmezésének terén szerzett kiváló érdemeiért* elismerésben részesítette. Az erről szóló díszoklevelet *Bechtler* Péter alpolgármester nyujtotta át meleghangu szavak kiséretében Szilágyi Sándornak.

— **Az OMIKE dec. 14-iki hangversenyét,** mely a Zeneakadémia nagytermében lesz rádióközvetítéssel, rendkivüli érdeklődés előzi meg. Most jelent meg *Kodály* Zoltán kottája, a Siraló Ének cimü kórusmü, melyet *Bodrogh* Pál versére, a mártir müvészek emlékére szerzett. Ennek a münek a bemutatója és még sok más kitünő szám szerepel a nagyszabásu müsoron.

— **Szülők Pedagógiuma.** A Pesti Izraelita Hitközség Szülői Pedagógiumában december 16-án kedden délután 6 órakor (a Hitközség dísztermében, VII., Sip-u. 12.) *Vihar* Béla tart előadást „Gyermeknevelés a 6—10 életévben" cimen.

— **A Szocialista—Cionisták** (Ichud—Mapáj) **Pártja** legközelebbi összejövetelén, december 15-én, d. u. 6 órakor (Fürst Sándor-u. 21/b.) *Sós* Endre igen nagy érdeklődéssel várt előadást tart: *Zsidó ellenállás, — zsidó partizánok* cimmel. Közremüködnek a *Makhac* szinjátszói, akik *Otto Ludwig —J. Lamdan:* Makkabeusok c. szindarabját adják elő.

Mazel in Liebe

A „Szerencse a szerelemben", amit *kedden este* mulatott be nagy sikerrel a varsói *Jiddis Szinház* a Zeneakadémián, ismét karrier-darab. Egy lengyel kisvárosból indul el „a csillagok felé" Peretz, a talmud-iskola tanulója, hogy azután Newyorkban kössön ki, mint világszerte ismert, sikerekben bővelkedő rádióénekes. Karrierjének csucsán reámosolyog a szerencse Peretzre, mert a kényes és gazdag leány visszatér hozzá. Egy fülbemászó és lélekbemarkoló dal: a Jiddisch stickele . . . , amelyet valaha együtt énekeltek, vonzza ismét a szerelmhez. Ez a dal a newyorki rádióban csendül fel ellenállhatatlan erővel és hatással. *Mischa Bernsteint* örömmel látjuk ismét a Mazel Tov-beli szerepéhez hasonlóan jellegzetes talmudista „kosztümben." Ez az izig-vérig nagy színész azzal is bizonyitja kivételes talentumát, hogy minden szerepkört vállal és egyformán jó operettben, szinmüben, zsidó életképben és mély drámában. A most megvalósult zsidó hazáról szóló aktuális dal, alkalmat ad a közönség lelkes megnyilatkozására. Külön meg kell diserni a hangulatosan szereplő és a kellemesen énekelő *Karola L. Hellert,* aki minden darabnak erőssége; a *Sally Bernstein—Max Furmansky*-kettőst, valamint a böles öregeket játszó Susi *Schaffer,* Berec *Teitelbaum* és Beczalel *Pickel* triumvirálust.

(gy. e.)

— **A MIKÉFE kertészképzőtelepén** felvételt nyernek oly szegénysorsu árva, vagy félárva 14—18 éves ifjak akik a belterjes *mezőgazdaságban* (virág és konyhakertészet, gyümölcsészet, stb.) gyakorlati és elmeleti kiképzést kivánnak. Jelentkezés az egyesület XIV. Hermina-ut 49. sz. alatti központi irodájában.

A MOADON IVRI-ben (Arany János-u. 29.) az e heti előadást szombaton, december 13-án 4 órakor délután, chávér dr. **A. Étán** tartja „**Jov sém misemen tov.**" cimén. Héberül beszélő vendégeket szivesen látunk.

— **Gervai Sándor előadása a Beruriában.** Szombaton délután a „Beruria" előadótermében *Gervai* Sándor ismertette azoknak a zsidó theologiai és jogi iróknak az életét, akiknek müveire az uj zsidó alkotmány előkészitőinek feltétlenül tekintettel kell lenniök, ha azt akarják, hogy a Zsidó Államban zsidó szellem döntsön és vezessen.

— **A Budai Izraelita Hitközség lágymányosi elemi iskolájával** kapcsolatban XI., Váli-ut 6. alatti iskolaépületben *napközi otthon nyilt,* melynek ünnepélyes megnyitása Chanukka ünnepség keretében december hó 11-én, vasárnap délután ½4 órakor lesz.

— **A szabadkai zsidó kulturegyesület hirei.** A jugoszláviai maradék zsidóság egyik legnagyobb kulturegyesülete Szabadkám müködik. Több, mint 300 tagja van. A kulturegyesület ugynevezett „hétfő esti iskoláit" minden hétfőn nagy számban látogatja nemcsak a zsidó, hanem más vallásu közönség is. Ezeken a hétfő esti előadásokon általános és zsidó témák vannak tárgysorozaton. A kulturegyesület legaktivabb szekciója a „HAKINOR" dalárda, amely egyike a legnagyobbaknak Európában és ötven tagja van. A dalárda hetenként háromszor tart próbákat. Vezetője és dirigense *Edelstein Lipót,* a neves zenetanár és főkántor, zenei tanácsadója pedig dr. *Diamant Ernő.* A dalárda résztvett az ujvidéki országos dalárdaversenyen, amelyen megjelent *Szántó* magyar követ is. A „HAKINOR" ezen a versenyen igen nagy sikert aratott. A jövő év elején a dalárda a beogradi országos szövetség támogatásával Beogradban, Zágrábban és Szerajevóban fog hangversenyezni. A kulturegyesület a hétfői iskolákon kivül havonta egyszer tarka estet rendez, decemberben pedig „Hanuka"-est lesz müsoron. A szabadkai zsidóság és a beográdi országos szövetség támogatásával most modernizálják a kulturegyesület helyiségeit, amely elkészülte után otthona lesz a kulturára vágyó szabadkai zsidóságnak.

— **Balla Sándor: Geltó!** A legnagyobb Förtelem egyik vérgőzös évében, 1944-ben született a budapesti geltóban az a harminc kisebb-nagyobb vers, amellyel *Balla* Sándor elsősorban a zsidó olvasó szivéhez akar közeledni. A versfüzet cime szinte hangosan kiáltva clárulja a tartalmát. Hiteles irásokat olvasunk: az áléltség letörülhetetlen bélyege feketéllik ezeken a formailag nem kicsiszolt, de őszinténél őszintébb verseken. Nemcsak a szemből, hanem a lélek legmélyéről fakadt könnyek sürüsödtek itt vérmes sorokba. Szerzőjük olvasóitól, akik testvérei voltak a közös szenvedésben, a megértést és az emlékezés néhány pillanatát kéri. Ezt meg is érdemli. A Geltó! a Magyar Irók, Müvészek és Müpártolók Egyesületének kiadása.

Amikor Roosevelt 1 milliő dollárt adott zsidó deportáltak kiváltására

A zürichi *Izraelitisches Wochenblatt* irja, hogy Hillel *Storch,* a Zsidó Világkongresszus svéd szekciójának elnöke kijelentette:

— *Roosevelt* elnök, a *War Refugee Board* közvetitésével 1944-ben 1 millió dollárt adott. Ennek az összegnek az volt a rendeltetése, hogy *4000 zsidót vigyünk Bergen-Belsenből és 8000 zsidót a balti államokból Svédországba.*

— **Megalakitották a mezőturi Nőegyletet.** A Mezőturra visszatért zsidók 1945-ben megalakitották a hitközséget, a következő évben a Szentegyletet szervezték ujjá, most *Sándor* Mihályné elnöklete alatt, lelkes női tagok létrehozták a Nőegyletet, abból a célból, hogy fejlesszék az együvé tartozás érzését és a szegény elesetteknek gyámolitói legyenek.

— **Kultúrelőadás Székesfehérváron.** November 30-án tartották a Székesfehérvári Izraelita Hitközségben, a téli időszakban a második kultúrelőadást. Dr. *Komlós* Ottó főrabbi, főiskolai előadó megnyitó beszédében az UNO Palesztina-döntését méltatta. Majd *Fried* Márkusz kántor énekelt liturgiai és jiddis dalokat zongorakisérettel. Dr. *Hahn* István rabbiképzőintézeti tanár a *Demokrácia és a zsidóság* cimen adott elő. *Szigeti* Jenő szinmüvész a zsidó legendák világát elevenitette meg. *Gams* György két költeményt szavalt. Dr. *Komlós* Ottó főrabbi meleghangu szavakkal mondott köszönetet az előadóknak, kiemelve, hogy e délután a székesfehérvári zsidóságban maradandó emléket hagy.

— **Eljegyzés.** *Elbógen* Ica Hajdunánás és *Lichtmann* Lajos, Csorna, jegyesek. Minden külön értesités helyett.

Sugár (Schwarczkachel) Rózsa és *Katz* Ernő, Budapest, jegyesek.

Weiss Lajosné, Flamm Brasch Mária és Brasch Endre szomoruan jelentjük, hogy szeretett édesanyánk

Brasch Mórné

sz. Klein Róza

81 éves korában elhunyt. Csak most adhatunk szómnyi fájdalmunknak kifejezést és közöljük, hogy szeretett testvérünk

Sziklás Sándorné

sz. Brasch Ilona

gyógyszerész, a Pesti Izr. Hitközség elemi iskoláinak lelkiismeretes tanitónője, valamint két leányukája, **Mária és Ilike,** 1944 julius havában **Ujnestről** megegyötörten **Auschwitzba** hurcolva, **gázhalált szenvedtek.**

Mielőtt haját festeti vagy daueroltatja mutassa meg

RENCZES fodrász- és hajfestőmesternek VI., Csengery-u. 84. Hajmunkák, Pedikür

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Elkobozták Svédországban az antiszemita röpiratokat

Einer *Aaberg*, a *Zsidóellenes Liga* vezetője, új röpiratokat bocsátott ki. Hét röpiratot készített Anglia és Amerika számára is. Ezek az angolnyelvű röpiratok az angol és amerikai közvéleményt akarták „felvilágositani a „zsidó veszedelem mai állásáról."

A kormány utasitására az államügyész elkoboztatta az antiszemita röplapokat. Szerzőjük ellen birói eljárás indul.

— **Adományok.** Dr. Reiss Sándor ügyvéd, sidneyi ügyfelétől nyert megbizatása alapján a MIKÉFE, az Ahavas Reim, a Szünidei Gyermektelep Egyesület és a Zsidó Egyetemi Hallgatók Szervezete részére egyenkint 25—25 forintot adományozott. Az adományokat rendeltetési helyükre eljuttattuk.

— **F. R. részére** *Gábor* Béla részéről 30 Ft adomány érkezett, amelyet továbbitottunk.

— **Az AHAVÁSZ REIM** a székesfőváros Erzsébet Szeretet-otthonának központjában és fiókjaiban elhelyezett zsidóhitü gyámoltak részére chanuka ünnepének 4-ik napján, december 11-én, csütörtökön délután 4 órai kezdettel a (VIII., Alföldi-utca 6—8. szám) Szeretetotthon I emeleti tanácstermében istentiszteletet egybekapcsolt ünnepélyt rendez. Az istentiszteletet lefolyását teendőit dr. Rácz Zoltán rabbi, közkórházi lelkész, a hanukai teendőket Ábrahámsohn Manó, a hitközség Dohány-utcai templomának főkántora végzi. Szórakoztató müsorról Róbert Mária és Szigeti Jenő szinművész-hittestvéreink gondoskodnak.

— **Esküvői ünnep Sopronban.** A vidéki zsidó vallási élet ujjáéledésének impozáns megnyilvánulása volt a minap a soproni zsidóság ünnepe. *Czitron* Lili, az egész soproni zsidóság közszeretetének és tiszteletének örvendő *Czitron* József orthodox főrabbi leánya tartotta menyegzőjét *Krausz* Arnolddal Miskolcról. Az esküvőt chaszidikus szokás szerint estefelé tartották meg a paprétí hitközségi ház reflektorfényárban uszó tágas udvarán, valamennyi soproni zsidó és sok nemzsidó tisztelő jelenlétében. Az esküvői szertartást *Czitron* Ábrahám hajdudorogi, *Posen* Simon pápai (volt soproni), *Katz* József szombathelyi, *Weizer* Lajos forrócenesi és *Rév* Fried Lajos Budapestről végezték. A lakodalmon számos üdvözlő felszólalás hangzott el, amelyek közül ki kell emelni *Czitron* József főrabbinak hivei iránti mély szeretetéből fakadó szavait, valamint dr. *Hollós* Richárd neológ hitközségi elnök és *Lederer* Sándor orthodox hitközségi elnök, továbbá *Baum* Dávid főkántor ének- és szórakoztató számait.

— **Genfben lesz a Zsidó Világkongresszus legközelebbi ülése.** A *Zsidó Világkongresszus* legközelebbi ülése 1948 februárjában Genfben lesz. A november végén megtartott londoni előkészitő értekezlet befejezte munkálatait.

Az 1944. év vértanuiról való megemlékezés időpontjai

Az Országos Iroda Beth Din-je közleménye:

Elhalálozás 1944. évben				Jahrzeit 1947-ben	
1944	dec. 14,	(Kiszlév 28.)		csütörtök dec.	11.
1944	„ 15,	(„	29.)	péntek „	12.
1944	„ 16,	(„	30.)	szombat „	13.
1944	„ 17,	(Tévéth	1.)	vasárnap „	14.
1944	„ 18,	(„	2.)	hétfő „	15.
1944	„ 19,	(„	3.)	kedd „	16.
1944	„ 20,	(„	4.)	szerda „	17.

Akik csak azt tudják, hogy hozzátartozójuk 1944 nov. 17. és december 16. között halt meg, azok ez évben december 13-án (Kiszlév hó utolsó napján) tartják az évfordulót.

„Eltünt hitközségek nyomában"

cimü cikksorozatunk keretében — mult számunkban — ismertettük az adonyi hitközség történetét. Most egyik adonyi olvasónk, *Farkas* Bertalan, levelet irt szerkesztőségünknek, amelyben elmondja, hogy ő egyik leszármazottja a cikkünkben megemlitett római katolikus papnak. A levelét igy folytatja: „A cikkben emlitett adatok mindenben megfelelnek a valóságnak, a sir még ma is épségben megvan. A cikk annyiban hiányos, hogy nem szerepel benne apai nagyapám öccse, *Farkas* Adolf, aki 1848-ban honvédtiszt volt, *Kossuth Lajossal együtt menekült ki Törökországba*, ahol belépvén a török hadseregbe, felvette az islam vallást és ő lett a legendás hirü *Oszmán pasa*, akinek a leánya, a leghiresebb török költőnő: *Nigjar Hanun* volt."

Áttérve Adonyra, a következő adatokat közli: A neológ hitközség mintegy 100 éves. Itt született Csillag Teréz. A deportálásból elhurcoltak 13 nőt, — közlük egy 70 éves és egy 85 éves öreget — 5 férfit és két gyermeket. Munkaszolgálatra bevonult 9 férfi: egy férfit Budapestről deportáltak. A helybeli deportáltak közül senkisem tért vissza, a Budapestről deportált férfi hazakerült ugyan, de beteg lett és ez év augusztusában meghalt. A munkaszolgálatosok közül elpusztult 3 férfi, visszatért 6, ezek közül kettő Palesztinában telepedett le, három pedig Budapestre költözött. A hitközség jelenlegi tagjainak száma 2, az egyik egy 75%-os hadirokkant, a másik pedig én vagyok. Az elpusztult, deportált férfiak között volt két ügyvéd és egy orvos, akit itthon akartak a hatóságok tartani munkaszolgálatos orvosként, mert a község és a környék egész lakossága rajongott érte, olyan kiváló orvos és ember volt, de ő inkább vállalta a deportálást, semhogy megváljék a feleségétől. A templomot, mely már a háború előtt is gyengé állapotban volt, a harcok alatt pedig rendkivül súlyos sérüléseket szenvedett, kénytelenek voltunk lebontani, mert összedőlés előtt állott. A történeti igazság érdekében kötelességemnek tartom megemliteni, hogy községünkben sohasem volt és ma sincs talaja az antiszemitizmusnak, a lakosság egyetlen félbolond kivételével, akit mindenki megvetett, és az összes hatóságok a legemberibb, legegyüttérzőbb módon viselkedtek, a jogfosztó rendeleteket mindig a legutolsó pillanatban, sőt, sok esetben jóval azon túl hajlották végre. A zsidó üzletek lezárásakor egyetlen keresztény kereskedő sem volt hajlandó árukészletünket átvenni, — a miénk volt az egyetlen zsidó üzlet, — nemhogy valamit is kiigényeltek volna.

FARKAS BERTALAN

— **Katolikus lap az antiszemitizmus megfékezését követeli.** A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* közli, hogy Buenos Ayresban a *Los Principios* vezércikkben követelte a kormánytól, hogy a legerélyesebben szálljon szembe minden antiszemita törekvéssel. *Az antiszemitizmussal szemben* — a katolikus lap cikke szerint — *nincs helye semmiféle toleranciának.*

— **Molnár: Világunió 1948.** A kibontakozás korszaka. A könyv megnyerő érdekes tartalma a türelmetlenkedőkben is igyekszik hitet biztositani, hogy közeledik az az idő, amidőn az egész világon békességben és előgadható jólét mellett végezheti újból mindenki megkezdett napi munkáját. A szebb jövőt, az emberszeretet ápolását mozditja elő Molnár Világuniója. A könyvet a kultuszminisztérium nevelési célzata folytán a könyvtárak részére ajánlotta. A könyv ára 8 Ft. Lev. cim: Budapest 741. Postafiók 59.

IRHABUNDA, NERCZ-PÉZSMA különlegességek a készitőnél. Átszabások

WACHTEL szücs VII, Nagydiófa-u. 2. (Rákóczi-tinál) Szombaton zárva.

Borotválkozzon a valódi „HARAB" svájci villanyönborotvával

Vallási szempontból kifogás alá nem esik. Használata könnyü és kellemes. Kapható jobb drogériákban, késes és elektromos szaküzletekben. Ha valahol még nem kapható, ugy forduljon a képviselethez: **Kosztelitz és Tsa. Budapest, V., Sas-utca 11. Telefon: 188—499.**

ÜZLET-ÜZEM *átadó?* **FELLNER** *által kapható!* **Szent István-körut 30. sz.**

NEY SIMON szobrász mártiremlékmüvek és sirkőüzeme **Viola-utca 19.**

Széchenyi hegyen uj, modern villában a **Noémi Gyermekinternátus** A téli szünetre előjegyzést elfogadunk. Érdeklődés: **XII., Felhő-utca 11. Tel.: 16-18-12.**

MEGYEKÖZPONT legforgalmasabb főutvonalán, ötven éve fennálló női-, férfi divatüzlet, iparengedéllyel, családi okokból **pénzes társat** keres. **„40—50.000"** jel. a kiadóba.

Deportált füszerkereskedő iparengedéllyel, a kereskedés minden ágában jártas, hivatalos helyeken bevezetve, bármilyen állást vállal „Korrekt agilis" jeligére

ORVOS ÖZVEGYE, aki képzett ápolónő, elhelyezkedne gyermekek mellé is. **Szondy-u. 11. I. 16. Simkóné.**

90 kat. hold földhöz tőkés társat keresek, ki gazdálkodáshoz ért esetleg hérbeadnám. **„Föld"** jeligére **Veszprém, Postrestante.**

JÓL főző, 31 éves izr. nő uricsaládhoz elhelyezkedne, vidékis. **Zugliget, Árnyas-ut 18. házmesteri lakás.**

REPÜLŐ BOY áruszállitás, kézbesités legolcsóbb. **Ó-utca 15 Tel: 120-541**

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

A Zsidó Állam ujjászületése alkalmából december 13-án, Sabbat Chanuka-kor, d. e. 8 óra 30 perckor Hálaadó Istentiszteletet tartunk, melyre hittestvéreinket ezuttal meghivjuk.

Deák Ferenc Templom, Ó-utca 19.

Egyedülálló férfi vidékre megbizható **kóser házvezetőnőt** keres Jelentkezés **Király-utca 40., II. 1.**

BÁRMILYEN iparengedélyre jogosult vagyok, pénzestársat keresek „Muszos özvegye" jeligére.

GYERMEKSZERETŐ, orth. kóser háztartásban főzni tudó keresztlik, levél utján megegyezés, **Danziger Zsigmond** bortermelő, **Sárospatak.**

HÉBER TALMUDKÖNYVEKET veszek. **Rosenbaum Mór, VI., Csengery-utca 9.**

BELVÁROSBAN kiadnék elegánsan butorozott szobát, kifogástalan urnak, orth. kóser ellátással is. **„Vallásos"** jeligére a kiadóba.

A VAC HIREI

Szombaton f. hó 13-án tartja meg a VAC hagyományos Chanuka-estélyét a New-York-kávéház összes termeiben d. u. 6 órai kezdettel. Az ünnepélyes gyertyagyujtást Ábrahámsohn Manó és Karvaly László főkántorok végzik. A szortartás befejezte után a legjobb fővárosi művészek lépnek fel, majd éjjel 1 óráig tánc és különféle szórakozás következik.

Az asztali tenisz-szakosztályban szorgos munkával készülnek a csapatbajnoki versenyekre. Az eddig elért eredmények alapján az együttes komolyan bele fog szólni a bajnokság végeredményébe. A Nemzeti Sport Bizottság a VAC-nak a VAFOSZ elleni mérkőzését felvette a december 21-iki To-To-ra.

A **VAC uszói** az elmult évadban elért eredmények alapján az országos pontversenyben a 11-ik helyen végeztek 76 egyesület között. A téli szezonban sem szünetel a munka, hanem a Lukács- és a fedett uszodákban szorgalmasan folynak az edzések.

A futball-ban az őszi évad befejezéséhez közeledik. A váltakozó szerencséjével lefolyt küzdelmekben a VAC az I. osztály IV. csoportjának 9-ik helyen áll. Az együttes tavaszi erősítése folyamatban van s minden valószinüség szerint végeredményben sokkal jobb helyezést fog elérni.

A fogságából nemrég hazatért dr. Hamvai István, kövés edzéssel elindult az első országos förvivó versenyen és ott kitünő vivással 61 induló közül bekerült a döntőbe, ahol az 5-ik helyen végzett. Dr. Hamvai tulajdonképen kardvivó s igy eredménye annál dicséretreméltóbb. Itt említjük meg, hogy január 6-án a VAC rendezésében országos női förvivóverseny lesz, melyen számos induló között a VAC-isták is esélyel indulnak.

Schulz Jenő cég
órás-ékszerész (órajavitás)
VII., Wesselényi-u 6., a régi házban
Gergely Miklós
aranyműves és ékszerész
VÉTEL! Tel.: 422-345. ELADÁS!

Akik jeligés hirdetésekre

közölt válaszaikat személyesen hozzák be a kiadóhivatalba, leveleiket a hivatal ajtaján felszerelt levélszekrénybe is bedobhatják.

ESKÜVŐRE
férfi és női ruhák kölcsönzése és vétele. Vidékre is. **Róth, Akácfa-u. 6., üzlet. Telefon: 421—298**

Társaságbeli legdiszkrétebb házasságközvetitő. Doktorné
Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Komoly, dolgozó urilány, jólelkü, intelligens, egzisztenciával rendelkező
élettársat keres
45—50-ig. Iparral, főbérleti lakással rendelkezem. Válaszokat **„Szeretnék kicsit boldog lenni"** jeligére a kiadóba kérem

45—50 körüli intelligens, dolgozó uriemberhez
férjhezmenne
üzlettel rendelkező, jó egzisztenciáju nő. **„Egyedülmaradt uriasszony"** jeligére a kiadóba.

45 ÉVES érettségizett, szombattartó férfi benőstüne üzletbe, ortodox családhoz. Állásban vagyok, van egy párezer forintom is. **„Szombattartó 35"** jeligére a kiadóba.

KERESEK ÖTVENES INTELLEKTUEL URAKAT HÁZASSÁG CÉLJÁBÓL, benősülés gyárba, komoly vagyon biztositva. **Davidovitsné, Erzsébet-körut 35.** Délután 4 órától.

A HAPOEL M. S. E. hirei

Football csapatunk ujabb győzelmet aratott december 7-én, vasárnap délelőtt, amikor is 2:1 (1:1) arányban legyőzte a kőbányai „Előre" csapatát.

Boxolóink minden kedden és csütörtökön este 7 órakor tartanak edzéseket a Sziget-utca 8—10. szám alatti iskola tornatermében.

Uszóink minden kedden és pénteken este 5 órakor tartanak edzést a Margit-szigeti fedett uszodában.

Ping-pongozóink minden csütörtökön este 6 órakor tartanak edzést az Erzsébet-körut 13. szám alatti Polák-féle ping-pong teremben.

Wolley-ballozóink oly nagy számban vesznek részt ebben a szép sportágban, hogy ujabb tréningmapot kellett beállitaniuk. Edzések: kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken reggel vannak a Szentkirály-utca 26 szám alatti NTE tornatermében.

Torna szakosztályunk minden kedden este 5—7-ig, csütörtök este 8—10-ig és szombat este 6—8-ig tart tornatermi edzést.

Turistáink többszázfőnyi csoportjai túrákat és táborozásokat rendeznek a karácsonyi iskolai szünetben, a budai hegyekbe.

Vidék: A Hapoél 11 vidéki városban megkezdte e héten a munkáját.

Ingjavitás
férfi és női fehérnemüek készitése hozott anyagból is. **Ingklinika, VIII., Szent-királyi-utca 2., Musz. özv. üzlete. Az Uj Élet olvasóinak 10% engedmény.**

ZSIDÓ URIKÖRÖK legmegbizhatóbb házasságközvetitője
GOLDNÉ
VII. Alsóerdősor 8. fszt. 2.
Telefon: 221—349

Férjhezadnám 24 éves, csinos hugomat
hozománynyal. **„Benősülés"** jeligére a kiadóba.

OROSZORSZÁGBAN MEGHALT mérnök fiam New Yorkban élő 34 éves **feleségének,** aki 1948-ban Budapestre jön és aki továbbra is gyermekünk marad, **hozzáillő** urat **férjül** keresek, aki New Yorkban óhajtana letelepedni. **„Addig levelezünk"** jeligére a kiadóba.

JÓMEGJELENÉSÜ, jól szituált
uriasszony férjhez menne
hasonló urhoz. **„60—65-ig"** jeligére a kiadóba.

HÁZASSÁG CÉLJÁBÓL megismerkedne **két Svédországban élő csinos leány,** oly 30—35 éves intelligens férfiakkal, kiket házasság esetén kivinnének. **„Fénykép okvetlen mellékelendő"** jeligére a kiadóba.

45 KÖRÜLI JÓMÓDU, földtünően csinos, jóságos **intelligens urinő ismeretségét keresi megfelelő partner**
házasság céljából.
Telefon vagy hivószámmal megjelölt levélre jelentkezem **„Uj Élet"** jeligére **Lendvaihoz, Teréz-körut 22.**

Férjhezmenne
egyedül maradt csinos, középtermetü **tisztviselőnő,** szép jövedelemmel, főbérleti berendezett lakással, hozzáillő egyenes jellemü 45—55 éves uriemberhez. **„Szeretet, megbecsülés"** jeligére a kiadóba.

FÉRJHEZMENNE csinos, magas, müvelt, **jó állásu tisztviselőnő,** 38—45 éves, hasonló urhoz, kétszobás, berendezett lakással, kelengyével, telekkel rendelkezik. **„Ismét kezdjük"** jeligére a kiadóba.

EGYEDÜLMARADT, 28 éves fiatalember feleségül venne korban hozzáillő, egyszerü urilányt, eselleg özvegyasszonyt, kinek lakása van. **„Szakmunkás"** jeligére a kiadóba.

CSINOS ÖZVEGYASSZONY, 3 szobás berendezett lakással, **megélhetéssel, élettársat keres,** 50—60 év között. **„Kulturember"** jeligére a kiadóba kérek.

A zsinagóga naptára

December 11, csütörtök: Kiszlév 28 (Chanuka 4. napja, péntek: 29 (Chanuka 5. napja), szombat: 30 Ujhold 1. napja, Chanuka 6 napja), vasárnap: Tévész 1 (Ujhold 2. napja, Chanuka 7. napja), hétfő: 2 (Chanuka 8. napja), kedd: 2, szerda: 3, csütörtök 4.

Szombaton, december 13-án heti szidra: Mikéc, háftóra: Zechárja II, 14—IV. 7.

IMAIDŐK:

Imaházak	Péntek	Szombat				Vasárnap	
	este	reggel	d. e.	d. u.	este	reggel	este
Dohány	3/4 4	7 15	10	4	4 45	7	4
Rumbach	3/4 4	7	10	3/4 4	4 45	7	4
Bethlen	3/4 4	7	10	3/4 4	4 45	7	4
Csáky	3/4 4	7	10	3/4 4	4 45	7	4
Dózsa	3/4 4	7	10	3/4 4	4 45	7	4
Nagyfuv.	3/4 4	8	—	3/4 4	4 45	7	4
Páva	3/4 4	9	—	3/4 4	4 45	7	4
Zugló	3/4 4	7	10	3/4 4	4 45	7	4
Fiumárvh.	3/4 4	7	10	4	4 45	7	4
Leányárv.	3/4 4	7	10	4	4 45	7	4

Péntekesti gyertyagyujtás: 3 óra 45 perckor

Budai istentiszteletek december 12-én, pénteken este 3/4 4 órakor; december 13-án, szombaton délelőtt 1/2 11 órakor; december 13-án, szombaton délután 4 órakor Oneg Sabbat a III., Kunfi Zsigmond-utca 49. sz. alatti tanácsteremben. (dr. **Waldapfel** Imre egy. m. tanár: „A zsidóság és Hellász". Zsidó énekek, Ünnepi gyertyagyujtás.) A II. Toroczkó-utca 6/b sz. alatti imaházban szombaton reggel 1/2 9 órakor. Hétköznap reggel 1/2 8 órakor. (Tóraolvasó napokon 7 órakor.) — **Istentiszteletek helyet III.,** Kunfi Zsigmond-utca 49. XI. Bocskay-ut 37. II., Toroczkó-utca 6/b és péntek esténként II., Fő-utca 12 sz. alatt.

Óbudai istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 3/4 4, szombaton délelőtt 9 órakor.

A Zsidó muzeum nyitva:
szombaton 11—13,
vasárnap 10—13,
csütörtökön 16—19 óráig.

ÚJÉLET
A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA
Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u 12. — Telefon: 428—088.
Kiadótulajdonos:
A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA
Felelős szerkesztő és felelős kiadó
ROÓZ REZSŐ
Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk
Előfizetési dijak: egész évre 48 Ft, félévre 24 Ft, negyedévre 12 Ft. Takarékpénztári csekkszámla száma: 26.209.
Nyomatott a Globus nyomdai műintézet rt körforgógépein. Budapest, VI., Aradi-utca 8.
Fel. nyomdavezető: Margittay Antal

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára